

DEGER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

SAYI: 153

EYLÜL 2026

ADALET

Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

[ctedegerdergisi](#) [cte.adalet.gov.tr](#)

2. TE. 1930

Millî his ile dil arasında
daki bağ çok kuvvetlidir.
Dilin millî ve şengin
olması millî hissin in-
kışafında başlıca müessirdir.
Türk dili, dillerin en şengin
lerindedir; yeter ki bu dil,
şuur ile işlensin.
Vatkesini, güçsek istik-
lâlini koru maddesi bilen
Türk millleti, dilini de
yalnızca diller bozmuşlu-
ğundan kurtarabilir.
Görüşü M. Kemal

26 Eylül

Dil Bayramı

DEĞER

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Çelebi YILMAZ
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Azmi Çağatay BİLGİN
Genel Müdür Yardımcısı
Yayın Kurulu Başkanı

Alperen ÖZTÜRK

Daire Başkanı

Gül GÜLEÇ

Tetkik Hâkimi

Mücahit ÜNAL

Şube Müdürü

Hakan ERDEM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü - Editör

Murat Ali KIRBIYIK

Redaktör

GRAFİK TASARIM VE MİZANPAJ

Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı
Yayın İşleri Bürosu
Okan KETEN - Grafiker

YAZARLAR

A. Gül AŞIK DÖNERGÖZ - Ayşe GÖKCE - Baycan ALTINGÜN
Bünyamin ÖRNEK - Celal CEYLAN - Cesim ŞEKER - Dilek DEREBAŞI
Dursun MÜLAZIMOĞLU - Dr. Burçin İŞİM - Dr. Mustafa Burak
AŞÇIOĞLU - Dr. Kılıç KÖÇERİ - Enes Batuhan TANRIVERDİ - Ezgi
ÖRNEK - Gülsen GÜN - Hamdi ÖLMEZOĞLU - Melike AKCURA
YULDAŞ - Mustafa GÜNAY - Nurgül AÇIKGÖZ - Nevriye Sinem
TOSUN - Özlem YILDIRIM - Reyhan ÖZTÜRK - Samet YURTTAŞ
Tuğçe KARABULUT - Tuba ELİBOL - Yasin YILMAZ

REDAKTÖRLER

Ayşe GÖKCE - Celal CEYLAN - Mehmet Kemal YILDIZ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Hacı Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi
No:12/1 Altındağ/ANKARA
Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
e-posta: ctedeger@gmail.com

BASKI

Ankara Açık Çik Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz/Ankara
Tel: (0312) 278 76 10
Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA - BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

21.09.2026

Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değerli Okurlar,

Değer dergimizin eylül sayısında toplumsal hayatın temelini oluşturan ve insan ilişkilerinden kamu yönetimine kadar hayatın her alanında karşılık bulan adalet değerini ele alıyoruz. Adalet; hakkı gözetmek, hak sahibine hakkını teslim etmek, karar verirken vicdanı ve hakkaniyeti ölçü almak, gücü ve sorumluluğu doğru kullanabilmektir. Bu yönüyle adalet, hukuk düzeninin temel ilkelerinden biri olmasının yanında insanın davranışlarına yön veren güçlü bir ahlaki değerdir.

Eylül sayımızda adaletin farklı yönlerini geniş bir içerik yelpazesinde okurlarımızla buluşturuyoruz. “Kamuda Hakkaniyet ve Adalet” başlıklı yazımızda liyakatten görev dağılımına, çalışanların emeğinin gözetilmesinden kamu imkânlarının emanet bilinciyle kullanılmasına kadar kamu hizmetinde adil bir yönetim anlayışının önemini ele alıyoruz. “Hak Büyümez Çocuk Büyür” yazımız ise çocukların doğuştan sahip olduğu hakları ve bu hakların korunmasında yetişkinlere düşen sorumluluğu hatırlatıyor.

Adaletin insanın iç dünyasındaki karşılığını da gözden kaçırmıyoruz. “İçimizdeki Hâkim” yazısında vicdanı, insanın doğru ile yanlış arasındaki tercihlerine yön veren içsel bir ölçü olarak değerlendiriyoruz. Sayımızın ilerleyen sayfalarında vicdan kavramının tarih, kültür, edebiyat ve toplumsal hayat içindeki izlerini takip ederek adalet ile vicdan arasındaki güçlü bağı farklı yönleriyle ele alıyoruz.

Günümüz dünyasının hızla değişen durumlarına da sayfalarımızı açıyoruz. Yapay zekânın günlük hayatımızdaki yükselişini ele alan yazımızda, bu teknolojinin sunduğu imkânların yanında bilgi doğrulama ve bilinçli kullanımın önemine dikkat çekiyoruz. Çocuklarımızın dinlediği müziklerden dijital platformlarda karşılaştıkları içeriklere uzanan medya dünyasını değerlendirirken yasaklamak yerine bilinçlendir, sorgulamayı ve medya okuryazarlığını güçlendiren bir yaklaşımın gerekliliğini vurguluyoruz. Bağımlılık konulu sağlık yazımızda ise tedavi, rehabilitasyon ve yeniden topluma kazandırmanın insan odaklı yönünü ortaya koyuyoruz.

İnsan psikolojisine ve gündelik hayatın içinde gelişen olaylara ayırdığımız sayfalarımızda kıskançlık duygusundan kaygıya, duyguların sağlıklı biçimde ifade edilmesinden öğrenilmiş çaresizliğe ve değişim iradesine kadar pek çok konuyu uzman bakışıyla değerlendiriyoruz. Doğanın insan ruhu üzerindeki iyileştirici etkisini, doğa hakkını ve çevreye karşı sorumluluğumuzu da bu sayımızın düşünce dünyasına dâhil ediyoruz.

Eylül, millî ve kültürel hafızamız açısından da anlamlı bir ay. 9 Eylül İzmir’in Kurtuluşu ile Millî Mücadele’nin bağımsızlık iradesini yeniden hatırlıyor, 19 Eylül Gaziler Günü vesilesiyle vatan uğruna fedakârlık gösteren gazilerimize duyduğumuz minneti dile getiriyoruz. 26 Eylül Dil Bayramı kapsamında Türkçemizin zenginliğine dikkat çekerken “Türkçemizin Ses Bayrağı” Yavuz Bülent Bakiler’i de eserleri ve dil hassasiyetiyle anıyoruz.

Gezi sayfalarımızda tarihi ve kültürel bağlarımızın güçlü olduğu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne uzanıyor, Girne’den Gazimağusa’ya, Karpaz’dan Kıbrıs mutfağına kadar adanın zenginliklerini tanıyoruz. İzmir Saat Kulesi’nin hikâyesine konuk oluyor, bilimden spora, Türkçeden doğaya uzanan farklı içeriklerle eylül sayımızın kültür ve yaşam dünyasını zenginleştiriyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle yeni adli yılın ülkemize, milletimize ve adalet teşkilatımıza hayırlı olmasını diliyoruz. İzmir’in kurtuluşunun yıl dönümünü kutluyor, aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle, kahraman gazilerimizi saygıyla anıyoruz. Türkçemizi yaşatan ve gelecek kuşaklara taşıyan herkese 26 Eylül Dil Bayramı vesilesiyle şükranlarımızı sunuyoruz.

Keyifli okumalar dileriz.

İçindekiler

- **20**
Sağlık
Bağımlılık
- **22**
Kişisel Gelişim
İnsanın Kendine Bakarken
Kaçındığı Ayna
- **24**
İnsan
İyileştirici Bir Etki
- **26**
Hayatın İçinden
Duygularla Sohbet Edebilmek
- **28**
Yaşam
Değişime Bir Adım Kala
- **30**
Doğa
İnsanlığın ve Geleceğin Teminatı
- **32**
Foto Değer
- **34**
Gezi
Akdeniz'in Kalbine Yolculuk
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
- **40**
Bilim
İnsanlık Uzaya Taşınıyor
- **42**
Yapay Zekâ
Yapay Zekâyâ Sor Alışkanlığı
Ona Ne Kadar Güveniyoruz?

05 - Başyazı

06 - Ayın Değeri

Kamuda Hakkaniyet
ve Adalet

08 - Çocuk

Hak Büyümez Çocuk Büyür

10 - Vicdan

İçimizdeki Hakim

12 - İzmir'in Kurtuluşu

14 - Gaziler Günü

Tarihten Günümüze Bir Şeref
Madalyası Gazilik

16 - Dil

Gönülden Dile Türkçe'nin
Zenginliği

18 - Aile ve Çocuk

Çocuğunuzun Kulağından
Zihnine Neler Giriyor?

45 ◀

Şiir

Hakkaniyet

46 ◀

Edebiyat

İçimizdeki Yol

48 ◀

Araştırma

90'larda Bayramlar

Ah Nerede O Eski Bayramlar

50 ◀

Psikoloji

Kaybettiğinde Değil

Vazgeçtiğinde Yenilirsin

52 ◀

Kaygı

Beynin Fazla Mesaisi: Kaygı

54 ◀

Değer Üzerine

İnsan Olmanın En Sessiz

Sorumluluğu

58 ◀

Trafik

Trafikte Yeni Dönem

60 ◀

Spor

Filenin Sultanları

Bir Kez Daha Zirvede

64 ◀

Bir Fotoğraf Bir Hikaye

Şehrin Kalbilde

Asırlık Sembol

DEGER

Merhaba Değerli Okurlar,

Değer dergimizin eylül sayısında, bireyin hem kendisine hem de çevresine karşı sorumluluklarını belirleyen, toplumsal düzenin ve hakkaniyetin yegâne teminatı olan “adalet” değerini merkeze alıyoruz. İnsanlık tarihi boyunca hak ve vicdanın odak noktasında yer alan adalet, yalnızca bireyler arası ilişkileri değil, devlet düzenini de inşa eden en güçlü değerdir. Hak sahibine hakkının teslim edilmesi ve insan onurunun her şartta korunması şüphesiz adalet tecellisinde vazgeçilmez unsurlardır.

Medeniyet tasavvurumuzda adalet; hakkı sahibine teslim eden, gücü sorumlulukla sınırlandıran ve devlet idaresini hak ve hakkaniyet ölçüsü üzerine kuran köklü bir anlayışın ifadesidir. Bu anlayışın en müstesna temsilcilerinden olan Hz. Ömer; yöneticiliği, ağır bir emanet ve mesuliyet olarak görmüştür. Asırlar boyunca hafızamızda yaşayan bu anlayış, adaletin yalnızca hüküm vermekten ibaret olmadığını; devlet ile millet arasındaki güveni, toplumsal huzuru ve birlikte yaşama iradesini ayakta tutan temel bir değer olduğunu göstermektedir.

Adaletin yalnızca bir kavram olmaktan çıkıp hayata dokunan bir pratiğe dönüştüğü en önemli alanlardan biri de hiç şüphesiz ceza infaz hizmetleridir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak, Türkiye Yüzyılı’nı “Adaletin Yüzyılı” kılma vizyonumuz doğrultusunda, hukukun üstünlüğünü ve insan onurunu merkeze alan bir anlayışla görev ifa ediyoruz. Yargı kararlarının infazını yerine getirirken; hükümlülerin haklarını korumayı, eğitim, sağlık, mesleki gelişim, manevi rehberlik ve psikososyal destek faaliyetleriyle iyileştirme süreçlerini destekleyerek onları yeniden topluma kazandırmayı asli sorumluluğumuz olarak telakki ediyoruz.

Bu mukaddes sorumluluğun sahadaki en güçlü teminatı ise yüksek bir mesleki disiplin, fedakârlık ve aidiyet duygusuyla görev yapan kıymetli personelimizdir. Görev ifa edilirken kurulan her doğru iletişimin, atılan her vicdani adımın ve sergilenen her adil yaklaşımın, toplumdaki adalet duygusunu daha da perçinlediğine yürekten inanıyorum. Bu sayımızda ele aldığımız adalet değerinin,

üstlendiğimiz emaneti daha da yüceltmemize ve hakkaniyet şuurumuzu derinleştirmemize vesile olmasını temenni ediyorum.

Kıymetli Okurlar,

Eylül ayı, adalet değerini bütün yönleriyle ele aldığımız bir zaman dilimi olmasının yanı sıra, vefa ve birlik duygularımızı tazelediğimiz müstesna bir ay olmuştur. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün liderliğinde yürütülen Millî Mücadele’nin zafere ulaşmasındaki en kritik eşiklerden olan 9 Eylül 1922 İzmir’in kurtuluşu, aziz milletimizin bağımsızlığından ve vatanından hiçbir şart altında vazgeçmeyeceğini tüm dünyaya ilan ettiği şanlı bir gündür. Vatanımızın bölünmez bütünlüğü, milletimizin huzuru ve devletimizin bekası uğruna canlarını siper eden aziz şehitlerimiz ve kahraman gazilerimiz, ortak hafızamızın ve vicdanımızın sönmeyen meşaleleridir. Bu duygu ve düşüncelerle, kahraman gazilerimizin 19 Eylül Gaziler Günü’nü en içten dileklerle kutluyorum. Başta Cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, vatan uğruna can veren aziz şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden kahraman gazilerimizi rahmet ve şükranla yâd ediyor, hayatta olan gazilerimize de sağlık ve bereketli bir ömür diliyorum.

Aynı şekilde, millî kimliğimizin ve kültürel varlığımızın en güçlü unsurlarından olan Türkçemizin değerini bizlere bir kez daha hatırlatan 26 Eylül Türk Dil Bayramı, dil bilincimizi canlı tutma ve gelecek nesillere aktarma sorumluluğumuzu yinelemektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle; yeni adli yılın ülkemize, milletimize ve adalet teşkilatımıza hayırlı olmasını temenni ediyorum. Hukukun üstünlüğünü esas alan, insan onurunu gözeten ve toplumsal güveni güçlendiren bir anlayışla görev ve sorumluluklarımızı yerine getirmeye devam edeceğiz. Geçmişimizden aldığımız güç ve milletimize duyduğumuz sorumlulukla çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz. Çünkü güçlü bir devletin temeli hukuk, toplumsal huzurun ve güvenin teminatı ise adalettir.

Dursun MÜLAZIMOĞLU
Şube Müdürü
Kahramanmaraş Personel Eğitim Merkezi

ADALET

Kamuda adalet, genel kurallara ve yasalara uygunluğu, hakkaniyet ise bu kuralların somut olayda vicdan, dürüstlük ve gerçeklik gözetilerek uygulanmasını ifade eder. Adalet, sistemi ayakta tutan çatı, hakkaniyet ise bu çatının her bireye adil biçimde dokunmasını sağlayan özdür. Hakkaniyeti adaletin temel unsurlarından biri olarak görmek, mevzuatın soyut hükümlerini kamu hizmetinin insani boyutuyla buluşturan güçlü bir yönetim anlayışıdır.

Medeniyet geleneğimizde adalet; her şeyi layık olduğu yere koymak, hakkı hak sahibine teslim etmektir. Kamu kurumlarının varlık sebebi olan toplumsal huzur ve düzen, bu köklü ilkelerin kurumsal kültüre yerleşmesiyle güç kazanır.

Yönetici makamındaki kişinin adalet anlayışı; imzasında, takdirinde, görev dağılımında ve çalışanına yaklaşımında görülür. Çalışanın adalet anlayışı ise işine duyduğu saygıda, mesaisine gösterdiği titizlikte ve kamu imkânlarını emanet bilinciyle korumasında karşılık bulur. Kurumları yaşatan, kamu hizmetini anlamlı kılan ve devlete duyulan güveni pekiştiren en önemli unsurlardan biri çalışanların adalet bilinci ve birbirine gösterdiği saygıdır.

Sorumluluğun Anahtarı: Liyakat ve Ehliyet

Kamu hizmetinde hakkaniyetin en somut görünümü yetki ve görev dağılımında ortaya çıkar. Liyakat, kamuya ait bir sorumluluğu o işi en iyi yapabilecek ehil kişilere teslim etme kararlılığıdır. İş ehline vermemek, yetkinliği yetersiz birine alan açmanın ötesinde görevi hak eden nitelikli personelin emeğini göz ardı eder ve kurumdan hizmet alan toplumun hakkını da etkiler.

“Medeniyet geleneğimizde adalet; her şeyi layık olduğu yere koymak, hakkı hak sahibine teslim etmektir. Kamu kurumlarının varlık sebebi olan toplumsal huzur ve düzen, bu köklü ilkelerin kurumsal kültüre yerleşmesiyle güç kazanır.”

Bu bakımdan liyakat, bürokratik bir tercih olmanın çok ötesinde kamusal ahlakın ve kul hakkı bilincinin temel şartlarından biridir.

Takdirde ve İletişimde Adil Olmak

Kamu kurumlarında hakkaniyetin zedelenmesi çoğu zaman resmi mevzuattan çok günbegün biriken küçük ihmallerden kaynaklanır. Sahada veya masa başında sorumluluğunu sessizce yerine getiren, görünür olma kaygısı taşımadan, sistemin düzenli işlemesine katkı sunan çalışanların emeğini fark etmek yöneticiliğin vicdani sorumluluklarından biridir. Takdir ve taltifte tarafsızlığı korumak, ast-üst ilişkilerinde nezaket sınırlarını gözetmek ve her çalışana potansiyelini ortaya koyabileceği adil bir zemin sunmak kurumsal aidiyeti, güveni ve çalışma isteğini güçlendirir.

Kamu İmkânları ve Devlet Malının Mahremiyeti

Kamu vicdanı, insan ilişkilerinin yanı sıra kamuya ait kaynakların kullanımında da adalet ve sorumluluk

bilinci gerektirir. Devletin sunduğu her imkân bütün bir milletin ortak emanetidir. Bu emaneti korumak mesai saatine gösterilen özenden kamusal araç, gereç ve kaynakların kullanımına kadar uzanan geniş bir titizlik ister. Kişinin kendi malını korurken gösterdiği özeni kamuya ait malları kullanırken de sürdürmesi kamu çalışanı açısından önemli bir ahlaki sorumluluktur.

Yaşayan ve Güven Veren Devlet

Kanunlar ve yönetmelikler kurumsal hayatın iskeletini oluşturur, bu yapıya ruh veren ise adalet ve hakkaniyet duygusudur. Mevzuatı uygularken vicdanı, kuralı belirlerken insanı, takdir yetkisini kullanırken hakkaniyeti gözetken bir kamu anlayışı, kurumsal başarıyı güçlendirir ve toplumun devlete duyduğu güveni sağlamlaştırır.

Geleceğe köklü, güçlü ve güven veren kurumlar bırakmanın yolu makamı imtiyaz olarak görmeyip büyük bir emanet sayan, her imzada ve her adımda adalet terazisini gözetken bir anlayışı kurumsallaştırmaktan geçer.

“

Kamu hizmetinde hakkaniyetin en somut görünümü yetki ve görev dağılımında ortaya çıkar. Liyakat, kamuya ait bir sorumluluğu o işi en iyi yapabilecek ehil kişilere teslim etme kararlılığıdır. İş ehline vermemek, yetkinliği yetersiz birine alan açmanın ötesinde görevi hak eden nitelikli personelin emeğini göz ardı eder ve kurumdaki hizmet alan toplumun hakkını da etkiler.

Tuba ELBOL

Öğretmen

Küçükçekmece Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

HAK BÜYÜMEZ ÇOCUK BÜYÜR

Geçtiğimiz günlerde uluslararası basında yer alan kısa bir haber pek çok hukuk metninin ve toplumsal tartışmanın anlatmak istediğini birkaç dakikalık bir görüntüyle gözler önüne serdi. Küçük bir kız çocuğu, ailesinin kısa süreli dalgınlığından yararlanarak park hâlindeki bir otobüse bindi. Durumu fark eden şoför paniğe kapılmadan çocukla iletişim kurdu, onu korkutmadan güvenliğini sağladı ve ilgili birimlere haber vererek ailesine güvenle kavuşmasına yardımcı oldu. Olayı haber değeri taşıyan bir örneğe dönüştüren unsur ise şoförün çocuğun güvenliğini kendi sorumluluğu gibi görerek sergilediği duyarlı tutumdu.

Haberi izledikten sonra aklıma ister istemez şu soru geldi: Bir çocuğu gerçekten kim korur? Anne babası mı, kanunlar mı, yoksa duyarlı yetişkinler mi? Çocuk haklarını düşünmeye buradan başlamalıyız. Çocuk hakları, anne babaların ve eğitimcilerin sorumluluk alanını aşan toplumsal bir meseledir. Toplumun çocuklara bakışı, onların varlığını nasıl anlamlandırdığını ve kendisini geleceğe nasıl hazırladığını gösteren ortak bir ölçüdür.

Düşüncenin Merkezindeki “Hak” Kelimesi

Bu düşüncenin merkezinde duran “hak” kelimesi, Türkçeye Arapçadan geçen “h-q-q” köküne dayanır. Klasik sözlüklerde bu kök; “gerçek olmak”, “sabit olmak”, “yerli yerine oturmak” ve “doğru olmak” anlamlarıyla açıklanır. Aynı kökten türeyen hakikat gerçeğin kendisini, tahkik gerçeği araştırmayı, tahakkuk ise gerçeğin gerçekleşmesini ifade eder. Günlük yaşamda sıkça kullanılan hukuk kelimesi de aynı kökten gelir.

Hak kazanılan bir şey midir yoksa insanın doğuştan sahip olduğu bir değer midir?

Hak kelimesinin etimolojik kökeni,

hakkın sonradan üretilen ya da birilerinin uygun gördüğü zamanda verilen bir lütuf olmaktan ziyade var olanın tanınması ve teslim edilmesi anlamını taşıdığını gösterir. Bu anlayış günlük dilimize de yansımış, “hak vermek” ve “hakkını teslim etmek” gibi ifadeler dilimize yerleşmiştir. Bu sözler hakkın yoktan var edilmesini anlatmaz zaten var olan bir değer tanınmasını ifade eder.

İnsan, haklarını bir başarı karşılığında elde etmez. Bu haklara insan olduğu için sahiptir. Çocukluk ise insan hayatının korunmaya en çok ihtiyaç duyulan ve gelişime en açık dönemlerinden biridir. Bu nedenle çocuk hakları, doğuştan gelen insan onurunun tanınması ve korunması anlamına gelir.

Çocuk hakları, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve ülkemizin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme hükümleri birlikte değerlendirilerek ele alınır. Çocuğun yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarını güvence altına alan, insan onuruna uygun biçimde büyümesini ve yüksek yararının gözetilmesini amaçlayan bu haklar, ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış temel hak ve özgürlükler bütünüdür.

Peki Çocuklar Ne Söylüyor?

Yapılan bir araştırmada ilkokul ve ortaokul çağındaki çocuklara, çocuk haklarına ilişkin çeşitli sorular yöneltilmiştir. Araştırmacının dikkat çekici yönü, çocuk haklarını çocukların kendi bakış açılarıyla ortaya koymasındır. Çocuklara “Anne ve babanın çocuklarıyla ilgili görevleri nelerdir?” sorusu yöneltildiğinde bir çocuk, “Çocuğun kendini güvende hissetmesini sağlamaktır.” cevabını verirken bir başkası “Okula göndermek, iyi davranmak.” demiştir. Araştırmada çocuklara “Elinde sihirli bir değnek olsa dünya çocukları için ne yapardın?” sorusu da yöneltilmiştir. Verilen cevaplar insanı düşünmeye çağırarak niteliktedir: “Onları mutlu ederdim.”, “Hiçbir çocuğa kötü davranılmasına izin vermezdim.”, “Hepsine iyi bir aile verirdim.”, “Fakir çocukları doyururdum.”, “Oyun oynamalarını sağlardım.” ve “Korunmalarını sağlardım.”

Bu cevaplarda dikkat çeken ortak nokta çocukların başka çocukların da mutlu olmasını, korunmasını ve eğitim almasını istemesidir.

Araştırmacının düşündüren bir başka sonucu da çocukların önemli bir bölümünün çocuk haklarını yeterince bilmediğini göstermektedir. Bazı çocuklar, hakları oyun ve eğitimle ilişkilendirirken önemli bir kısmı “Çocuk hakları nedir?” sorusuna cevap verememiştir. Bu tabloyu çocukların eksikliği olarak değerlendirmek doğru olmaz. Hak bilgisi doğuştan gelmez. Yaşanarak ve öğrenilerek kazanılır. Ailesinde saygı gören, okulunda dinlenen, fikrine değer verilen, oyun oynayabilen ve güven içinde büyüyen bir çocuk hak kavramını hayatın içinden öğrenir.

Çocuk hakları eğitiminin asıl muhatabı yetişkinlerdir. Çocuklar, sözlerden çok davranışları örnek alır. Bu nedenle yetişkinlerin rol model olma sorumluluğunu gözetmesi gerekir. Çocuklara saygıyı anlatırken birbirimizi küçümseyen bir dil kullanıyorsak çocuk bu dili öğrenir. Psikolog Albert Bandura’nın ortaya koyduğu sosyal öğrenme kuramı da bu süreci açıklar: Çocuklar gözlemleyerek, taklit ederek ve model alarak öğrenir.

Kısacası temel mesele yetişkinlerin çocukların haklarına saygı duyan bir hayat sürmesidir. Çocuk haklarının öznesi çocuklar, bu hakları koruma sorumluluğunun temel muhatabı ise yetişkinlerdir.

Çocuğun haklarını korumak hepimizin görevidir. Polonyalı eğitimci Janusz Korczak, çocukların geleceğin insanları olarak görülmek yerine bugünün insanları kabul edilmesi gerektiğini yıllar önce vurgulamıştır. Çocukların bugün de düşünceleri, sevinçleri ve üzüntüleri vardır. Hakları doğdukları andan itibaren onlarla birlikte ve varlığını sürdürür. Büyüyen ise çocuğun kendisidir.

“Çocuk hakları eğitiminin asıl muhatabı yetişkinlerdir. Çocuklar, sözlerden çok davranışları örnek alır. Bu nedenle yetişkinlerin rol model olma sorumluluğunu gözetmesi gerekir. Çocuklara saygıyı anlatırken birbirimizi küçümseyen bir dil kullanıyorsak çocuk bu dili öğrenir.”

Kaynak

1. Durualp, E., Kadan, G. ve Durualp, E. (2017). Çocukların Gözüyle Çocuk Hakları. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

Gülsen GÜN

Öğretmen

Kavak Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

İÇİMİZDEKİ HÂKİM

İnsan, hayatı boyunca sayısız karar verir. Kimi küçük ve gündelik kimi ise hayatın yönünü değiştirecek kadar ağırdır. Bu kararların ardında görünmeyen ve susmayan bir güç vardır: Vicdan. Vicdan, içimizdeki hâkimdir. Mahkeme salonu kurmaz, cübbe giymez, tokmak vurmaz. Yine de verdiği hükümler insanın iç dünyasında derin izler bırakır. Vicdanın onayladığı bir davranış huzur getirirken mahkûm ettiği bir davranış insanı kendi içinde uzun bir sorgulamaya sürükler.

Vicdan, doğru ile yanlış arasındaki ince çizgiyi sezebilme yetisidir. Kalabalıklar kimi zaman bir davranışı olağanlaştırabilir, çoğunluk bir yanlış alkışlayabilir. Vicdan ise hakikatin sesini arar. Bu nedenle vicdan sahibi olmak her zaman kolay sayılmaz. İnsan dış dünyanın yargılarından uzaklaşabilir, içindeki hâkimin sesinden kaçmak ise çok daha güçtür. O ses, gecenin en sessiz anında bile insanı kendisiyle yüzleştirir.

Toplumlar yasalarla düzenlenir, bireyin iç dünyasını ise vicdan kurar. Yasa, davranışın dış sınırlarını çizer, vicdan bu sınırların ötesinde insanın değerleriyle kurduğu ilişkiyi belirler. Cezadan çekinerek kötülükten uzak durmak mümkündür. Değerlerine bağlı olduğu için yanlış davranıştan kaçınmak ise daha erdemli bir tutumdur. Kimse görmezken doğru davranabilen kişiyi yöneten güç dış denetimden çok iç denetimdir.

Vicdan, insanın sert yargıcı ve güvenilir rehberidir.

Vicdanın En Zor Sınavı

O anda içimizde görünmez bir mahkeme kurulur. Savunma makamında nefsimiz, hâkim kürsüsünde vicdanımız vardır. Nefis türlü mazeretler üretir: “Herkes yapıyor,” “Haksızlığa uğradım,” “Bu kadarı da olsun.” Vicdanın sorusu ise yalındır: “Bu gerçekten doğru mu?” Bu soruya verilecek cevap kimi zaman ağırdır çünkü doğru olanın yolu her zaman kolay olmayabilir.

Vicdan cesaret de ister. Haksızlık karşısında susmak çoğu zaman daha güvenli görünür, içimizdeki hâkim ise adalet duygusunu harekete geçirir. Adalet, mahkeme salonlarının yanında, gündelik hayatın her anında karşılık bulur: Bir söz söylerken, karar verirken, bir insana yaklaşırken... Bu yönüyle vicdan adaletin kişisel ölçüsüdür.

Vicdanın Hafızası

İnsan kimi zaman en ağır cezayı kendi içinde verir. Kırıcı bir söz, bile bile yapılan bir haksızlık ya da geri alınması güç bir davranış yıllar geçse de hatırlanabilir. Vicdanın hafızası güçlüdür. Başkalarının affı mümkün olsa bile insanın kendisini affetmesi zaman alabilir. Bu nedenle vicdan, yanlışın önünde duran koruyucu bir güçtür. Hata yapılmadan önce fısıldar. O fısıltı bastırıldığında daha güçlü bir iç hesaplaşma başlayabilir.

Vicdanın diğer yüzünde huzur vardır. Doğru bir davranışın ardından hissedilen iç rahatlığı, vicdanın verdiği beraat gibidir. Kimse alkışlamasa bile insan kendi gözünde onurlu kalır. Bu

onur, dışarıdan verilen ödüllerin ötesinde bir değere sahiptir. İnsanın kendisine duyduğu saygı, vicdanıyla kurduğu ilişkinin niteliğiyle yakından bağlantılıdır.

Vicdanın sesi zamanla zayıflayabilir. Sürekli bastırılan bir ses kısılır ve insan yanlışlarını tekrar ettikçe kendisini haklı gösterecek gerekçeler üretmeye başlar. Böylece vicdan körelebilir ve kişi yaptığı yanlışın farkına varmakta zorlanabilir. Bu durum bireyi aşarak toplumu da etkiler. Vicdan duygusunun zayıfladığı bir toplumda adalet anlayışı yara alır, güven sarsılır. Gürültülü bir dünyada çıkarlar, hırslar, korkular ve beklentiler iç sesimizi bastırabilir. İnsan bu nedenle zaman zaman kendisine şu soruyu yöneltmelidir: “Doğru olanı mı yapıyorum, kolay olanı mı seçiyorum?” Bu soru vicdanın kapısını aralar.

Edebiyatın Aynasında Vicdan

Edebiyat, insan ruhunun aynasıdır. Vicdan kavramı Türk ve dünya edebiyatının güçlü temaları arasında yer alır. Büyük yazarlar insanın içindeki görünmez mahkemeyi eserlerinde ustalıkla işlemiştir. Dostoyevski’nin “Suç ve Ceza” romanında Raskolnikov’un işlediği cinayetin ardından yaşadığı iç çatışma, hükümden önce başlayan ahlaki sorgulamayı görünür kılar. Suç onun zihninde büyür, vicdanı huzur bulmasına izin vermez.

Victor Hugo’nun “Sefiller” adlı eserinde Jean Valjean, vicdanın dönüştürücü gücünü temsil eder. Bir parça ekmek çaldığı için yıllarca mahkûm edilen Valjean, hayatının

ilerleyen dönemlerinde iyilik ve merhamet üzerinden yeni bir hayat kurar. Hugo, bu karakter aracılığıyla adalet ile merhamet arasındaki dengeyi sorgular, insanın gerçek yargıcının çoğu zaman kendi iç sesi olduğunu gösterir.

William Shakespeare’in “Macbeth” adlı eserinde ise hırsın peşinden giderek kralı öldüren Macbeth, iktidarı ele geçirdikten sonra huzura kavuşamaz. Gördüğü hayaller ve yaşadığı korkular vicdanın zihinde açtığı yarayı görünür hâle getirir. Shakespeare, dışarıdan kazanılan gücün iç huzuru satın alamayacağını çarpıcı biçimde anlatır.

Bu eserlerin ortak noktasında insanın kendi vicdanı karşısındaki savunmasızlığı vardır. Yasalar kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakabilir vicdan ise insanı kendi iç dünyasında uzun süren bir hesaplaşmaya mahkûm edebilir. Raskolnikov’un uykusuz geceleri, Macbeth’in korkuları ve Jean Valjean’ın dönüşümü aynı hakikate işaret eder: İnsan, günün sonunda kendi içindeki hâkimle yüzleşir.

Gerçek Adaletin Başladığı Yer

Vicdan, insanın sert yargıcı ve güvenilir rehberidir. Kimi zaman fısıltıyla kimi zaman güçlü bir uyarıyla konuşur. Onu dinlemek cesaret ister çünkü doğru olanın yolu her zaman kolay olmayabilir. Vicdanın verdiği iç huzur, dış dünyanın sunduğu ödüllere daha kalıcıdır. İnsan için en değerli kazanımlardan biri, kendi içindeki hâkimin karşısında başı dik durabilmektir. Gerçek adalet önce insanın kendi yüreğinde kök salar.

Dr. Burçin IŞİM

Müdür Yardımcısı

Bakırköy Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

İZMİR'İN KURTULUŞU

Osmanlı Devleti, 30 Ekim 1918 tarihinde imzaladığı Mondros Ateşkes Antlaşması ile I. Dünya Savaşı'ndan yenilgi ile ayrıldığını kabul etti. Bu ateşkes antlaşması Osmanlı Devleti için sonun başlangıcıydı. Savaşı kazanan İtilaf Devletleri hızlıca Musul ve İskenderun gibi stratejik bölgeleri işgal ettiler.

Osmanlı Devleti'nin düştüğü bu zayıf durumu lehine çevirmek isteyen Yunanistan'ın kurt politikacısı Venizelos bu fırsatı kaçırmadı. Paris Barış Konferansı'nda Yunanlıların isteklerini dile getiren Venizelos, İzmir'in kendilerine verilmesi konusunda ısrarcıydı.

I. Dünya Savaşı'nda kendilerine karşı savaşan Türklerden intikam almak isteyen ve galip sıfatıyla her hakkı kendinde gören İngiltere, Yunanistan'ın bu haksız talebini kabul etti. İngiltere Başbakanı Lloyd George, tam bir Yunan hayranı ve Türk düşmanıydı. İzmir'in işgal edilmesinin korkunç sonuçlarını gören İngiliz devlet adamlarının ve bölgede yer alan askeri yetkililerin uyarılarına rağmen bu haksız tutumundan vazgeçmedi. Mondros Mütarekenamesinin 7. maddesine istinaden İzmir'in İtilaf Devletleri adına Yunanlılar tarafından işgal edilmesine karar verildi ve 15 Mayıs 1919'da Yunan ordusu İzmir'e ayak bastı. Kanlı bir işgale dönüşen bu girişim, Türk milletinde değişik heyecanlar uyandırdı. Türk

milletinin bağrından kopan protesto telgrafları, İtilaf Devleti temsilcilerine ve İstanbul'a gönderildi. Böylece Anadolu'da başlayacak ilk direniş kıvılcımları da kendini Kuvayımiliye ismiyle göstermeye başladı.

İzmir'in işgal edildiği esnada Bandırma Vapuru ileride Türk milletinin kurtarıcısı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Paşa'yı Samsun'a götürüyordu. Mustafa Kemal, Anadolu'daki örgütlenmeyi sağladıktan sonra kurulan düzenli ordu ile Yunanlılarla mücadele etmiş ve Sakarya Meydan Muharebesi ile Yunan ilerlemesini durdurmuştu. Bu savaştan sonra Ankara'da düşmana indirilecek son ve ağır darbe için hummalı ve titiz bir çalışma başladı.

Ankara yakınlarına kadar gelmiş olan Yunanlılar, Türklere kabul ettirilecek barış antlaşması için İstanbul'un işgal edilmesi fikrini ortaya attılar. Yunanistan'ın Küçük Asya Ordusu Başkomutanı Yeoryos Hacıanestis, 1922 Temmuz'unda ordu karargâhını Tekirdağ'a taşıdı ve bu şehir üzerinden Çatalca sınırına gönderilen Yunan birliklerinin sayısı kimi kaynaklara göre 50.000'e yaklaştı. Bu kapsamda Eskişehir'de bulunan 12.000 Yunan askeri Tekirdağ'a gönderildi. Bu sevk İngiltere Yüksek Komiseri General Harrington tarafından büyük bir sevk ve idare hatası olarak nitelendirilse de Hacıanestis bunu çok önemsemedi. Çünkü

İstanbul hayalleri gerçekleri görmesini perdelemişti. Bir olasılık uğruna girdikleri bu faaliyetlerin Ankara'da bulunan kurmay heyetinin gözünden kaçması imkânsızdı. Ankara, her şeyin farkındaydı ve son kez Ali Fethi Bey'i İngiltere'ye gönderdi. Burada yapılan temaslardan İngiltere'nin politikalarında bir değişiklik olmadığı anlaşılınca son karar verildi.

26 Ağustos 1922 sabahı başlayan Türk taarruzu karşısında Yunan birlikleri şaşırmış ve toparlanmaya fırsat bulamadan kaçmaya başlamışlardı.

“

Mustafa Kemal, Anadolu'daki örgütlenmeyi sağladıktan sonra kurulan düzenli ordu ile Yunanlılarla mücadele etmiş ve Sakarya Meydan Muharebesi ile Yunan ilerlemesini durdurmuştu.

7 Eylül 1922 Tevhid-i Efkar

8 Eylül 1922 Tevhid-i Efkar

10 Eylül 1922 Tevhid-i Efkar

Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın, "Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!" emrini içeren telgraf.

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Orduları,

Afyonkarahisar-Dumlupınar Büyük Meydan Muharebesi'nde zalim ve mağrur bir ordunun anâsır-ı asliesini (asıl unsurlarını) inatılmayacak kadar az bir zamanda imha ettiniz. Büyük ve necip milletimizin fedakarlıklarına layık olduğunuzu ispat ediyorsunuz.

Sahibimiz olan büyük Türk milleti istikbalinden emin olmaya haklıdır. Muharebe meydanlarındaki maharet ve fedakarlıklarınızı yakından müşahade ve takip ediyorum. Milletimizin hakkımızdaki takdiratına delâlet (kılavuzluk, aracılık) etme vazifemi mütevâliyen (ardarda) ve mütemadiyen (aralıksız şekilde) ifa edeceğim.

Başkumandanlığa teklifatta (tekliflerde) bulunulmasını cephe kumandanlığına emrettim. Bütün arkadaşlarımın Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini nazar-ı dikkate alarak ilerlemesini ve herkesin kuva-yı akliyesini (aklının gücünü) ve menâbi-i celâdet (kahramanlığın kaynaklarını) ve himmetini müsabaka ile ibzâle (yarışmasına bol bol harcamaya) devam eylesin taleb ederim.

Ordular, ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!"

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Başkumandan M. Kemal

Savaşın beşinci gününde Türk ordusu Yunan ordusunu ağır bir yenilgiye uğratmıştı.

Hacıanestis, Ankara'nın bu zaferi karşısında istifa edip Atina'ya kaçtı. Yerine General Trikopis atandı. Ancak Atina, Trikopis'in esir düşüğünü bilmiyordu. Türk ordusunun, Yunan ordusu karşısındaki bu azimli, cefakâr ve fedakâr mücadelesi neticesinde Yunan ordu birlikleri imha edilmiş, Yunan askerleri İzmir'e doğru kaçmaya başlamıştı. 9 Eylül'de İzmir Yunanlılardan geri alınmıştı. 9 Eylül'de geceyi Belkahve'de geçiren Mustafa Kemal Paşa, zeytin dalları ile süslenmiş bir dizi açık otomobilin başında 10 Eylül'de İzmir'e girdi. Böylece İzmir'de olduğu gibi Türkiye'de büyük Türk zaferi kutlanmaya başlandı.

Bünyamin ÖRNEK

İnfaz ve Koruma Memuru
Samsun T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Tarihten Günümüze Bir Şeref Madalyası

Gazilik

Türk toplumunda vatan, bir toprak parçasından çok daha derin bir anlam taşır. Vatan kavramı, egemenlik uğruna verilen tarihî mücadelelerle kazanılmış ve nesilden nesile aktarılan büyük bir mirası ifade eder. Bu mirasın korunması için mücadele eden kahramanlara duyulan minnetin en güçlü sembollerinden biri 19 Eylül Gaziler Günüdür. Bu özel gün, bir tören ve anma tarihinden daha geniş bir anlam taşır. Gaziler Günü, milletin varlığını koruma mücadelesini, fedakârlık anlayışını ve kahramanlık geleneğini hatırlatan anlamlı bir gündür.

Gazilik Kavramının Kökleri

Türk kültür ve tarihinde “gazi” kavramının kökleri, Orta Asya’dan Anadolu’ya uzanan uzun bir geçmişe dayanır. Erken dönem Türk topluluklarında önemli bir yere sahip olan “alp” ve kahramanlık anlayışı, İslamiyet’in kabulüyle yeni bir anlam kazanmış ve zamanla “gaza” ülküsü ortaya çıkmıştır. Bu anlayış savaşçılığın ötesinde vatanın ve inancın korunmasını merkeze alan bir yaşam anlayışını ifade etmiştir.

Bu tarihî mirasın izleri Osmanlı Devleti’nin kuruluş döneminde de açık biçimde görülür. Devletin kurucusu Osman Gazi’nin taşıdığı gazi ünvanı sonraki dönemlerde farklı hükümdarlar için de

kullanılmıştır. Orhan Gazi’nin Bursa’da yaptırdığı caminin kitabesinde yer alan “Sultanü’l-Guzat” ifadesi, gazilik anlayışının devlet yapısı içindeki yerini göstermektedir. I. Murad’ın Memlük Sultanlığı tarafından “Gazi Hüdevendigar” olarak anılması da bu geleneğin devamlılığını ortaya koyar.

Osmanlılardan önce Anadolu’da faaliyet gösteren Danişmendiler de gazilik geleneğinin önemli temsilcilerindendir. Selçuklu coğrafyasında yürütülen bu faaliyetler Anadolu’nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde önemli bir rol oynamıştır. Bu dönemi anlatan önemli bir Türk-İslam destanı olan Danişmendnâme, gazilik ve kahramanlık anlayışının Anadolu Türkmenleri arasındaki kültürel izlerini yansıtır. Osmanlıların Anadolu’daki yükselişiyle birlikte bu tarihî miras yeni bir devlet yapısı içerisinde devam etmiştir.

Gazilik anlayışının etkisi Osmanlı döneminden Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuna kadar uzanan süreçte varlığını sürdürmüştür. Yüzyıllar boyunca toplumun hafızasında yer alan bu mücadele anlayışının Milli Mücadele döneminde yeniden güçlü biçimde ortaya çıkması tarihî sürekliliğin önemli örneklerinden biridir. Türküler, destanlar ve

“

Türk kültür ve tarihinde “gazi” kavramının kökleri, Orta Asya’dan Anadolu’ya uzanan uzun bir geçmişe dayanır. Erken dönem Türk topluluklarında önemli bir yere sahip olan “alp” ve kahramanlık anlayışı, İslamiyet’in kabulüyle yeni bir anlam kazanmış ve zamanla “gaza” ülküsü ortaya çıkmıştır. Bu anlayış savaşçılığın ötesinde vatanın ve inancın korunmasını merkeze alan bir yaşam anlayışını ifade etmiştir.

menakıbnâmeler de bu hafızanın kuşaktan kuşağa aktarılmasına katkı sağlayan önemli unsurlardandır. Böylece gazilik ve kahramanlık anlayışı resmi belgelerin yanında, toplumun günlük hayatında ve ortak hafızasında da yaşamaya devam etmiştir.

Sakarya'dan Doğan Bir Ünvan

19 Eylül'ün Gaziler Günü olarak anılmasını sağlayan en önemli tarihi olay Sakarya Meydan Muharebesi'dir. 23 Ağustos ile 13 Eylül 1921 tarihleri arasında 22 gün süren savaş, Türk milleti açısından büyük bir varlık ve bağımsızlık mücadelesine dönüşmüştür. Yunan ordusunun sayı, silah ve lojistik bakımından üstün olduğu bu süreçte, Türk ordusu ağır şartlar altında mücadele etmiştir.

Savaşın en kritik aşamalarından birinde Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." emri, savunma anlayışına yeni bir yön vermiştir. Bu yaklaşım Türk ordusunun mücadele azmini güçlendirmiş ve Sakarya Zaferi'nin kazanılmasında önemli bir rol oynamıştır.

Sakarya Meydan Muharebesi'nin ardından kazanılan zafer, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da büyük bir takdirle karşılanmıştır. TBMM, 19 Eylül 1921 tarihinde aldığı kararla Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'ya Mareşal rütbesini ve Gazi ünvanını vermiştir. Bu karar Millî Mücadele'nin öneminin ve

Mustafa Kemal Paşa'nın üstlendiği tarihi sorumluluğun Meclis tarafından resmen kabul edildiğini göstermektedir. Mustafa Kemal Paşa bundan sonra "Gazi Mustafa Kemal" olarak anılmaya başlanmıştır.

Böylece Osman Gazi ile başlayan ve Türk devlet geleneğinde önemli bir yere sahip olan gazilik ünvanı, Millî Mücadele döneminde Gazi Mustafa Kemal ile yeni bir anlam kazanmıştır. 19 Eylül'ün Gaziler Günü olarak kabul edilmesinin temelinde de bu tarihi gelişme yatmaktadır. Gazi ünvanı Mustafa Kemal'in şahsında sembolleşirken aynı zamanda cephede vatan savunması yapan Anadolu insanının ortak fedakârlılığını da temsil etmiştir.

Gaziler Günü'nün Anlamı ve Mirası

19 Eylül günü, 2002 yılında Gaziler Günü olarak resmî statü kazanmıştır. Gaziler Günü kapsamında düzenlenecek törenlerin usul ve esasları da 24 Ağustos 2003 tarihli ve 25209 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelikle belirlenmiştir. Böylece gazilere duyulan saygının ve minnetin devlet tarafından resmî olarak ifade edilmesinin hukukî çerçevesi oluşturulmuştur.

Gaziler Günü'nün anlamı geçmişte hatırlamakla sınırlı değildir. Birinci Dünya Savaşı'ndan Millî Mücadele'ye, Kore Savaşı'ndan Kıbrıs Barış Harekâtı'na kadar farklı dönemlerde vatan savunması uğruna mücadele eden gaziler, bu tarihi mirasın yaşayan temsilcileridir.

1930'lu yıllarda Bilecik'te görülen şehitlik ve gazilik tespiti davaları da gazilik statüsünün hukukî açıdan ne kadar önemsendiğini göstermektedir. Bu süreçte gazilerin ve ailelerinin talepleri incelenmiş ve resmî kayıtlarla güvence altına alınarak devletin kurumsal hafızasına aktarılmıştır.

Gaziler Günü, toplumun ortak hafızasının canlı tutulması açısından da önemli bir yere sahiptir. Hızlı toplumsal değişim ve bireyselleşmenin arttığı günümüzde genç kuşaklara vatan sevgisini, fedakârlık duygusunu ve millî değerleri aktarmanın etkili yollarından biri gazilerin hatıralarını ve toplumdaki yerlerini görünür kılmaktır. Çünkü gazilere gösterilen saygı ve verilen değer bir milletin kendi tarihine ve geleceğine bakışını da ortaya koymaktadır.

Kaynaklar

1. Doğuş, S. (2008). Osmanlılarda gaza ideolojisinin tarihi ve kültürel kaynakları. *Belleken*, 72(265), 817-888. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ttkbelleten/article/692294>
2. Solmaz, S. (2018). Dânişmendîler'in Orta Anadolu'daki Türkleşme ve İslamlaşma faaliyetleri üzerine bir değerlendirme. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/5029175>
3. Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete. (2003, 24 Ağustos). Gaziler günü kutlama yönetmeliği (Sayı 25209)

Tuğçe KARABULUT

Sağlık Memuru

Erzincan L.Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

GÖNÜLDEN DİLE TÜRKÇENİN ZENGİNLİĞİ

Dil sadece düşüncelerimizi aktarmak için ağızımızdan çıkan sözcükler topluluğu değildir. Dil, dünyayı algılama ve hissetme tarzımızı da gösterir.

Kelime seçimimiz ya da cümle kurma şekillerimiz aslında zihnimizi bir ayna gibi yansıtır ve hayata hangi pencerelerden baktığımızı gösterir. Bir insan hangi dilde düşünürse baktığı dünyayı da o dilin renkleriyle süsler.

Mesela Neşet Ertaş,

*“Gönül dağı yağmur yağmur,
boran olunca*

Akar can özümde sel gizli gizli.”

derken kullandığı “gönül” kelimesi yalnızca biyolojik bir organı değil sevgiyi, hüznü, merhameti ve insanla kurulan o derin bağı da içinde barındırır. İşte bu yüzden “gönül” sözcüğü başka bir dilde tek bir sözcükle karşılanmaya çalışıldığında bir şeyler hep eksik kalır. Çünkü gönül sözcüğü bu coğrafyanın yüzyıllardır biriktirdiği neşeyi, kederi ve insanın kalbinde oluşan o ince sızıyı da sırtında taşır.

“Yahya Kemal Beyatlı dilin bir millet için ne anlam taşıdığını ve ne kadar önemli olduğunu oldukça somut bir şekilde özetler: “Türkçe ağızımda annemin ak sütü gibidir.” Beyatlı bu sözleriyle Türkçenin önemini bir bebek için hayatı değere sahip ana sütüne benzeterek vurgular. Bu cömert dile ruh veren ve Türkçeyi bugünle taşıyanlar, onu asırlar boyunca ilmek ilmek işleyen kültür ve edebiyat insanlarımızdır.

**“Gönül dağı yağmur yağmur, boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli.”**

Neşet Ertaş

Neşet Ertaş'ın tellerine vurduğu sazdan yükselen türküler, Türkçenin duyguyu işleme, acıyı ve sevgiyi zarafetle dile getirme biçimidir. İnsanımızın iç dünyası aslında tek bir sözcükle hikâyeye dönüşür. Bir yerden ya da bir insandan uzak kalmaktan ziyade doğduğu topraklardan ayrı düşmenin acısını gurbet sözcüğüyle anlatırız. Acının bittiğini, sevdiklerimize kavuştuğumuz o anın mutluluğunu ise vuslata ermekle ifade ederiz. Bazen sevdiklerimize öfkelenmeye kıyamayız da onları incitmeden, zarafet dolu bir sitemle fısıldarız içimizdekileri. Radyoda Musa Eroğlu'nun türkülleri ince ince çalarken dışarıya vuramadığımız hüznünle içlenir, hatıralar üzerimize bir sis gibi çökerken efkâra teslim ederiz kendimizi. İşte Türkçemiz hissettiğimiz ama adını koyamadığımız her duygu için zengin söz varlığıyla duygularımızı incelikle ifade etmemizi sağlayan cömert bir dildir.

Yahya Kemal Beyatlı dilin bir millet için ne anlam taşıdığını ve ne kadar önemli olduğunu oldukça somut bir şekilde özetler: “Türkçe ağzımda annemin ak sütü gibidir.” Beyatlı bu sözünü Türkçenin önemini bir bebek için hayati değere sahip ana sütüne benzeterek vurgular. Bu cömert dile ruh veren ve Türkçeyi bugünlere taşıyanlar, onu asırlar boyunca ilmek ilmek işleyen kültür ve edebiyat insanlarımızdır. Bu isimlerimiz binlerce yıllık serüvende birer mihenk taşı rolü üstlenmişlerdir.

Yazılı ilk örneklerini Orhun Yazıtları'nda veren Türkçe, Kaşgarlı Mahmut'un büyük gayretiyle hazırladığı Divânü Lugâti't-Türk sayesinde söz varlığının zenginliğini ortaya koymuştur. Hoca Ahmet Yesevi duru bir Türkçe ile yazdığı hikmetleriyle Allah aşkını yüreklerle nakşederken, Türkçenin en saf hâliyle şiirler söyleyen Yunus Emre ise kelimelerimize ölümsüz bir ruh katmıştır. Dede Korkut'un boy boylayıp soy soylamasından Âşık Murat Çobanoğlu'na kadar şiirle, nesirle, türküyü ve fikirleriyle bu dili besleyen bütün isimler Türkçenin ses bayrağını elden ele taşıyarak bugüne ulaştırmıştır.

Binlerce yıldan beri süzülüp gelen bu ulu çınar yani Türkçemiz, bugün bizlerin nefesinde yaşamaya ve büyümeye devam etmektedir. Türk dünyasında milyonlarca insanın konuştuğu, birbiriyle anlaştığı,

sevinçlerini, üzüntülerini dile getirdiği Türkçemizi korumak, onu sevmek ve inceliklerini yaşatmak hem bu topraklara hem de geçmişimize ve geleceğimize olan en büyük borcumuzdur. 26 Eylül Dil Bayramı'nı kutlarken Ziya Gökalp'in şu zarif mısraları zihninizde bir rehber gibi yankılanır:

“Güzel dil Türkçe bize,

Başka dil gece bize.

İstanbul konuşması

En sâfen ince bize.”

Ses bayrağımız Türkçemiz daima en yükseklerde dalgalansın.

Hakan ERDEM
Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

ÇOCUĞUNUZUN *Kulağından* ZİHNİNE NELER GİRİYOR?

Anne babalar olarak çocuklarımızın yediklerine, içtiklerine büyük özen gösteriyoruz. “İçinde katkı maddesi var mı, fazla şeker içeriyor mu, sağlığına zarar verir mi?” diye ambalajların üzerindeki küçücük yazıları dahi okumaya çalışıyoruz. Peki aynı hassasiyeti çocuklarımızın zihinsel ve kültürel dünyasına giren içerikler konusunda gösteriyor muyuz?

Çocuklarımız artık yalnızca soframızda sunduğumuz gıdalarla beslenmiyor. İzledikleri videolar, takip ettikleri sosyal medya hesapları, oynadıkları oyunlar ve kulaklıklarından saatlerce dinledikleri şarkılar da onların dünyasını şekillendiriyor. Bugün üzerinde yeterince durmadığımız konulardan biri de müzik sözlerinin çocuklar ve gençler üzerindeki etkisidir.

Bir Şarkı Gerçekten Sadece Şarkı mıdır?

Müzik güçlü bir iletişim aracıdır. Bir şarkıyı sevdiğimizde onu defalarca dinler, sözlerini ezberler ve zamanla farkında olmadan günlük dilimizin bir parçası hâline getiririz. Zihinleri tertemiz olan çocuklarımız ve gençlerimizde bu etkileşim çok daha dikkatle ele alınmalıdır.

Özellikle popüler kültür içerisinde şiddeti, uyuşturucu kullanımı, alkolü, kumarı, cinselliği, kolay para kazanmayı veya suçu özendiren

ifadelerle karşılaşabiliyoruz. Bazı şarkılarda argo ve küfür sıradanlaştırılırken, kimi içeriklerde sağlıksız ilişki biçimleri gençlere cazip bir hayat tarzı gibi sunulabiliyor.

Buradaki temel sıkıntı bir şarkının çocuğu doğrudan belirli bir davranışa yönlendirdiğini iddia etmek değildir. İnsan davranışı bu kadar basit bir neden-sonuç ilişkisiyle açıklanamaz. Ancak sürekli tekrar edilen mesajların özellikle gelişim çağındaki bireylerin dil, değer ve normal algısının oluşumunda etkili olabileceğini de görmezden gelemeyiz.

Tekrar Edilen Şey Zamanla Normalleşir

Asıl tehlike çoğu zaman açık bir yönlendirmeden çok normalleşmedir. Bir genç aynı kelimeleri, imgeleri ve davranış biçimlerini yüzlerce kez duyduğunda başlangıçta rahatsız olduğu bir ifade zaman içerisinde ona sıradan gelebilir. Küfür günlük konuşmanın, şiddet güç göstergesinin, madde kullanımı eğlencenin, insan bedeni ise tüketilecek bir nesnenin parçası olarak algılanmaya başlayabilir.

Elbette müzik burada tek başına sorumlu değildir. Sosyal medya, diziler, dijital platformlar, fenomenler

ve kısa videolarla birleşen popüler kültür büyük bir etki alanı oluşturuyor. Çocuk çoğu zaman aynı mesajla farklı mecralarda tekrar tekrar karşılaşılıyor. Bu nedenle meseleyi tekrar, özdeşleşme, rol model alma ve normalleşme üzerinden değerlendirmek daha sağlıklı olacaktır.

Bu Şarkı Sana Ne Anlatıyor?

Bir çocuğun sağlığına zarar verebilecek bir ürünün içeriğini gördüğümüzde onu satın almaktan vazgeçiyoruz. Çünkü bedenine verebileceği zararı düşünüyoruz. Öyleyse zihinsel dünyasına giren içerikleri neden tamamen kendi hâline bırakalım?

Çocuklarımızın ne dinlediğini bilmek onların özel alanını işgal etmek anlamına gelmemeli. Burada yasakçı bir anlayıştan ziyade bilinçli ebeveynlikten söz ediyorum. Bir şarkıyı yasaklamak çoğu zaman onu daha cazip hâle getirebilir. Esas yapılması gereken çocukla konuşmak, duyduğu sözlerin ne anlama geldiğini tartışmak ve ona eleştirel düşünme becerisi kazandırmaktır.

“Bu şarkıyı dinleme.” demeden önce “Bu şarkıda sana nasıl bir hayat anlatılıyor?” diye sorabilmeliyiz. Çünkü medyayı okumak tam da burada başlıyor.

Çocuğun Telefonunu Kontrol Etmek Yetmez

Dijital çağda çocukları bütün zararlı içeriklerden fiziksel olarak uzak tutmak neredeyse imkânsızdır. Bugün

engellediğimiz bir içerik yarın başka bir platformdan karşımıza çıkabilir. Bu yüzden çocuklarımızın önüne sürekli duvar örmek yerine onların zihninde güçlü bir süzgeç oluşturmamız. İyi ile kötüyü, sanat ile özendirmeyi, özgürlük ile sorumsuzluğu, kurgu ile gerçek hayatı ayırt edebilen bir çocuk yetiştirmek uzun vadede çok daha güçlü bir koruma sağlar.

Anne babaların da popüler kültürden tamamen kopmaması gerekiyor. Çocuğunuzun dinlediği sanatçıyı bilmiyor, takip ettiği içerikleri tanımıyor ve kullandığı dijital dili anlamıyorsanız onun dünyasında olup bitenleri değerlendirmeniz de güçleşir.

Kulağından Girenin İzini Önemseyin

Çocuklarımızın bedenlerini korumak için gösterdiğimiz hassasiyeti onların zihin ve değer dünyaları için de göstermeliyiz. Her şarkıyı tehlikeli ilan etmek, sanatı suçlamak veya gençlerin müzik tercihlerini küçümsemek çözüm değildir. Ancak “Nasil olsa bir şarkı.” diyerek içeriği bütünüyle önemsiz görmek de doğru bir yaklaşım olamaz. Çünkü bazen bir cümle yüzlerce kez tekrar edilir. Yüzlerce kez tekrar edilen bir ifade dile yerleşir. Dile yerleşen bazı kavramlar zamanla düşünme biçimimizin bir parçasına dönüşebilir. Bu nedenle çocuklarımızın tabağına ne koyduğumuza baktığımız kadar kulaklarından ve ekranlarından zihinlerine ne girdiğine de bakmak zorundayız.

Çocuklarımıza dünyayı doğru okuyabilecek bir bilinci önce aileler sonra toplum olarak kazandırarak koruyabiliriz. Çünkü bugün kulaklarından giren sözler yarın hayata baktıkları pencerenin bir parçası olabilir. Unutmayalım çocuğunuzun bedenine giren zararlı bir gıda sağlığını, zihnine yerleşen zararlı bir düşünce ise geleceğini etkileyebilir.

“Çocuklarımızın ne dinlediğini bilmek onların özel alanını işgal etmek anlamına gelmemeli. Burada yasakçı bir anlayıştan ziyade bilinçli ebeveynlikten söz ediyorum. Bir şarkıyı yasaklamak çoğu zaman onu daha cazip hâle getirebilir. Esas yapılması gereken çocukla konuşmak, duyduğu sözlerin ne anlama geldiğini tartışmak ve ona eleştirel düşünme becerisi kazandırmaktır.”

Dr. Mustafa Burak AÇOĞLU
Sağlık Daire Başkanı
Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü

Yeniden Başlamanın Mümkün Olduğu Kronik Bir Beyin Hastalığı

Toplumda bağımlılık, günümüzde hâlâ çoğu zaman irade eksikliği, kişilik zayıflığı ya da ahlaki bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Oysa günümüz güncel bilimsel verileri bağımlılığın; beynin ödül, motivasyon ve karar verme mekanizmalarını etkileyen, kronik seyirli, yineleme eğilimi gösteren ve uzun süreli tedavi ile izlem gerektiren bir beyin hastalığı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle bağımlılığı doğru anlamak etkili tedavi ve rehabilitasyonun ilk ve en önemli adımudur.

Bağımlılığı diğer kronik hastalıklardan ayıran en önemli özelliklerden biri gelişim sürecinde belirgin sosyal yayılım dinamikleri göstermesidir. Burada ifade edilen yayılım, enfeksiyon hastalıklarında olduğu gibi biyolojik bir bulaşma anlamına gelmemektedir. Aksine madde kullanımına ilişkin davranışların, tutumların ve toplumsal normların sosyal ilişkiler yoluyla öğrenilmesi, benimsenmesi ve yaygınlaşması sürecini ifade etmektedir. Bu nedenle bağımlılık biyolojik anlamda bulaşıcı bir hastalık değildir ancak sosyal çevre içerisinde fark edilmeden yayılabilen ve toplum sağlığını önemli ölçüde etkileyen bir halk sağlığı sorunudur.

Araştırmalar, madde kullanımına başlamada en güçlü belirleyicilerden

birinin arkadaş çevresi olduğunu göstermektedir. Özellikle ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde madde kullanımı, çoğunlukla bireysel bir kardardan ziyade arkadaş grupları içinde merak edilen, özendirilen ve zamanla sıradanlaştırılan bir davranış olarak ortaya çıkmaktadır. Böylece bağımlılık yalnızca bireyin beynini etkileyen bir hastalık olmaktan çıkar; aileyi, sosyal çevreyi ve nihayetinde toplumu etkileyen çok katmanlı bir sorun hâline gelir.

Bu sosyal etkileşim bağımlılığın sürdürülmesinde de etkisini devam ettirir. Madde kullanımı çoğu zaman ortak kullanım kültürünün, grup aidiyetinin ve paylaşılan davranış kalıplarının egemen olduğu ortamlarda sürdürülür. Dolayısıyla bağımlılıkla mücadele yalnızca bireyi tedavi etmekten ibaret değildir. Bireyin yaşadığı sosyal çevreyi değiştirmek, sağlıklı ilişkiler kurmasını desteklemek ve yeniden topluma güvenle katılabileceği yaşam alanları oluşturmak da tedavinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Bağımlılık; diyabet, hipertansiyon ve astım gibi kronik hastalıklarla birçok ortak özelliğe sahiptir. Bu

“

Bağımlılığın tedavisinde hedef, madde kullanımını sonlandırmanın ötesindedir. Esas amaç, bireyin bağımlılık döngüsünü kırmasını, üretken bir yaşam kurmasını ve sürdürülebilir iyileşmeye (recovery) ulaşmasını sağlamaktır. Bu nedenle tedavi; detoksifikasyon (arınma), stabilizasyon, rehabilitasyon ve uzun dönem izlem basamaklarından oluşan bütüncül bir süreç olarak planlanmalıdır.

hastalıklarda esas amaç, hastalığı tamamen ortadan kaldırmaktan ziyade etkili biçimde yönetmektir. Tedaviye uyum, düzenli takip ve yaşam tarzı değişiklikleri, tedavi başarısını belirleyen temel unsurlardır. Benzer şekilde bağımlılıktan görülen nüks de başarısızlık olarak değerlendirilmeden, kronik hastalık yönetiminde karşılaşılabilen klinik bir durum olarak ele alınmalıdır. Nasıl ki kan şekeri yükselen bir diyabet hastası tedavisiz bırakılmıyorsa, yeniden madde kullanan bir bireyin de dışlanmak yerine yeniden tedavi sürecine dahil edilmesi gerekir. Bu yaklaşım Konfüçyüs'ün şu sözüyle anlamlı biçimde örtüşmektedir: "En büyük başarı hiçbir zaman düşmemek değil her düşüğünüzde tekrar ayağa kalkabilmektir." Bağımlılık tedavisinde gerçek başarı bireyin sürdürülebilir iyileşmesini desteklemek, karşılaşılabilecek güçlükler karşısında tedavi sürecini güçlendirerek sağlıklı yaşamını devam ettirebilmesini sağlamaktır.

Bağımlılığın tedavisinde hedef, madde kullanımını sonlandırmanın ötesindedir. Esas amaç, bireyin bağımlılık döngüsünü kırmasını, üretken bir yaşam kurmasını ve sürdürülebilir iyileşmeye (recovery) ulaşmasını sağlamaktır. Bu nedenle tedavi; detoksifikasyon (arınma), stabilizasyon, rehabilitasyon ve uzun dönem izlem basamaklarından oluşan bütüncül bir süreç olarak planlanmalıdır. Her

bireyin klinik özellikleri farklı olduğundan tedavi de bilimsel kanıtlar doğrultusunda kişiye özgü olarak yapılandırılmalıdır.

Ceza infaz kurumları açısından bakıldığında bağımlılık; sağlık hizmetlerinin yanı sıra güvenlik, eğitim, psikososyal destek ve yeniden topluma kazandırma çalışmalarının da ortak sorumluluk alanıdır. Ceza infaz kurumlarında yürütülen bağımlılık tedavi ve rehabilitasyon programları, bireyin madde kullanımını sonlandırması amacı taşımakla beraber yaşam becerilerini geliştirmesini, yeniden suç işlemesini önlemeyi ve topluma sağlıklı bireyler olarak dönmelerini hedeflemektedir. Bu yönüyle rehabilitasyon hem bireysel iyileşmeye hem de toplumsal güvenliğe katkı sağlayan önemli bir kamu hizmetidir.

Bağımlılıkla mücadelede en güçlü yaklaşım bilimsel bilgi, insanı anlama ve rehabilitasyon perspektifini birlikte değerlendirebilmektir. Çünkü bağımlılığı doğru anlamadan etkili bir iyileşme süreci inşa etmek mümkün değildir. Bu nedenle sağlık

ve adalet sistemlerinin ortak hedefi, bireyin yeniden topluma kazandırılması ve sürdürülebilir iyileşmesinin desteklenmesidir.

Ceza infaz kurumlarında bulunan bireyler için bağımlılıktan kurtulma süreci, tedavi ve yeni bir başlangıç olarak kabul edilir. Geçmişte yaşananlar ne olursa olsun bağımlılık tedavi edilebilir bir hastalıktır ve doğru destekle iyileşme her zaman mümkündür. Bu süreçte atılan her adım, bireyin kendi yaşamını yeniden inşa

etmesi için bir fırsattır. Viktor E. Frankl'ın şu sözü dikkat çekicidir: "İnsandan her şey alınabilir ancak bir şey asla alınamaz: Her koşulda kendi tutumunu seçebilme özgürlüğü." Rehabilitasyonun temel amacı da bireyin bu özgürlüğü yeniden keşfetmesine, sağlıklı seçimler yapabilmesine ve yaşamına yeni bir yön verebilmesine destek olmaktır.

Unutulmamalıdır ki insan değişme ve yeniden başlama kapasitesine sahip bir varlıktır. İyileşme, geçmiş silmek yerine geçmişten öğrenerek geleceği yeniden inşa edebilmektir. Bağımlılıkla mücadelede atılan her doğru adım bireyin, ailesinin, çevresinin ve toplumun geleceğini de olumlu yönde etkiler. Bu nedenle iyileşme süreci insanın umudunu yeniden yeşerttiği, hayatını yeniden anlamlandırdığı ve daha güçlü bir geleceğe yürüdüğü yeni bir başlangıcın adıdır.

Reyhan ÖZTÜRK

Sosyal Çalışmacı

İzmir 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

İNSANIN KENDİNE BAKARKEN

Kaçındığı Ayna

Kıskançlık Duygusunun Anlamı

İnsan; sevinç, öfke ve korku gibi duygularını çoğu zaman kolaylıkla adlandırabilir. Kıskançlık söz konusu olduğunda ise kişi bu duyguyu kendine itiraf etmekte zorlanabilir. Çünkü kıskançlık, başkasına yönelen duyguların ötesinde insanın kendi eksiklikleri, arzuları ve karşılaştırmalarıyla yüzleştiği bir aynaya dönüşebilir.

Başkasının başarısını duyduğunda içinden belirsiz bir huzursuzluk geçtiği oldu mu? Birini tebrik ederken kalbinin bir köşesinde sıkışan o küçük duyguyu hissettin mi? Kıskançlık çoğu zaman tam da bu noktada belirir. Bastırılabilir, görmezden gelinebilir veya başka duyguların arkasına saklanabilir. Oysa bu duygu, insanın neyi arzuladığını ve hangi alanda eksiklik hissettiğini fark etmesine yardımcı olabilecek önemli ipuçları taşır.

Psikanalitik açıdan kıskançlık, erken dönem yaşantılarla ilişkilendirilen duygulardan biridir. Sigmund Freud bu duyguyu bilinç dışı

çatışmaların bir yansıması olarak ele alır. Sevgi, rekabet ve kaybetme korkusunun iç içe geçtiği bu yapı çocukluk deneyimlerinden beslenebilir. Freud'a göre kıskançlıkla baş etmenin yolu, bu duyguyu bastırmak yerine anlamaya çalışmaktan geçer. Bastırılan duygu ortadan kaybolmaz farklı biçimlerde kendini gösterebilir. Bu nedenle kıskançlığı fark etmek, anlamlandırmak ve kökenini araştırmak dönüşümün ilk adımlarındandır.

Bu noktada analitik psikolojinin kurucusu İsviçreli psikiyatrist Carl Gustav Jung'un "gölge" kavramı önemli bir çerçeve sunar. Jung'a göre bireyin kabul etmek istemediği yönleri gölgesini oluşturur ve kıskançlık da zaman zaman bu alanın bir parçası hâline gelir. Kişi, başkasında kıskandığı özelliklerin kendi içinde bastırıldığı ya da geliştirmedikleri yönlerle ilişkili olabileceğini fark ettiğinde kıskançlık bir tehdit olmaktan çıkıp kendini tanıma fırsatına dönüşebilir.

Bireysel psikolojinin kurucusu Avusturyalı psikiyatrist Alfred Adler ise kıskançlığı, kişinin kendisinde hissettiği eksikliği telafi etme çabasıyla ilişkilendirir. İnsan, yetersiz hissettiği alanlarda kendisini başkalarıyla karşılaştırmaya daha yatkın olabilir. Bu karşılaştırma

“Modern yaşam, kıskançlık duygusunu besleyen güçlü karşılaştırma alanları oluşturuyor. Özellikle sosyal medya bireyi sürekli olarak başkalarının hayatlarıyla kendini kıyaslamaya yöneltebiliyor.”

sağlıksız bir hâl aldığında kıskançlık güçlenir. Böyle bir durumda kıskançlık, gelişimi engelleyen bir yük olarak kalabileceği gibi doğru yönlendirildiğinde kişinin kendi potansiyelini fark etmesine de katkı sağlayabilir. Önemli olan başkasını geçme arzusundan çok insanın kendi gelişimine odaklanabilmesidir.

Modern yaşam, kıskançlık duygusunu besleyen güçlü karşılaştırma alanları oluşturuyor. Özellikle sosyal medya bireyi sürekli olarak başkalarının hayatlarıyla kendini kıyaslamaya yöneltbiliyor. Leon Festinger'in ortaya koyduğu sosyal karşılaştırma kuramı, insanın kendisini değerlendirmek için başkalarına bakma eğilimini açıklar. Bu bakış kişinin kendisinden daha başarılı veya daha iyi koşullarda gördüğü insanlara yöneldiğinde kıskançlık artabilir. Çoğu zaman kendi hayatımızın bütün hâlini, başkalarının özenle seçip sunduğu anlarla karşılaştırırız. Böyle bir kıyaslama gerçeğin bütünü hakkında sağlıklı bir değerlendirme sunmaz.

İlişkilerde kıskançlığı daha hassas bir çerçevede ele almak gerekir. Kıskançlık kimi zaman sevginin göstergesi gibi yorumlanır ve bu yolla meşrulaştırılır. Oysa bu duygu çoğu durumda öz güven eksikliği, kaybetme korkusu ve güvensizlikle ilişkilidir. Bu yönüyle kıskançlık,

karşımızdaki kişiden çok kendi iç dünyamıza dair ipuçları taşır.

Psikanalist Melanie Klein, kıskançlığın daha derin bir boyutuna işaret eder. Ona göre bu duygu, başkasının sahip olduğu ve değer verdiği şeyleri değersizleştirme ya da ortadan kaldırma eğilimiyle ilişkilendirilebilir. Bu nedenle kıskançlıkla baş etmenin yollarından biri, başkasındaki iyi ve değerli olanı tehdit olarak görmek yerine kabul edebilme kapasitesini geliştirmektir.

Kıskançlık Duygusuyla Nasıl Başa Çıkılır?

İlk adım kıskançlığı inkâr etmek yerine kabul etmektir. "Ben neden böyle hissediyorum?" sorusuna içtenlikle cevap aramak, bu duygunun işaret ettiği eksikliği veya ihtiyacı anlamaya yardımcı olur. Adler'in yaklaşımında da vurgulandığı üzere hissedilen eksiklik gelişime açık bir alan olarak değerlendirilebilir. Bir diğer adım karşılaştırma alışkanlığını fark etmektir. Her hayatın koşulları farklıdır ve yapılan kıyaslamalar çoğu zaman eksik bilgiye dayanır. Bu nedenle kişinin kendisini başkalarıyla kıyaslamak yerine kendi geçmişi, ilerleyişi ve hedefleri üzerinden değerlendirmesi daha sağlıklı bir bakış açısı sunabilir.

Sonuç olarak kıskançlık, insanın kendisiyle kurduğu ilişkinin karmaşık fakat öğretici parçalarından biridir. Doğru anlaşıldığında kişiye yön gösterebilir, sağlıksız biçimde yönetildiğinde ise gelişimin önünde bir engel oluşturabilir. Bu duyguyu bastırmak veya büyütme yerine neye işaret ettiğini anlamaya çalışmak daha dengeli bir içgörü sağlayabilir.

Belki de asıl mesele kıskançlığın bize ne anlatmaya çalıştığını duyabilecek kadar kendimize karşı açık olabilmektir. İnsan, kaçındığı duyguların içinde kendi ihtiyaçlarına, korkularına ve arzularına dair önemli ipuçları bulabilir.

Ezgi ÖRNEK

Psikolog

Kavak S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

İYİLEŞTİRİCİ Bir Etki

İnsan, günümüze kadar doğayla ve doğanın sesleriyle hep iç içe yaşamıştır. Yağmurun sesi, rüzgârın uğultusu, gök gürültüsü, kuş cıvıltısı, huzurla akan bir nehrin sesi... Bu seslerin içinde insan özellikle suyun ve su sesinin iyileştirici bir etkisi olduğuna inanmıştır. Bir dere kenarında oturmak, denizi izlemek, balık tutmak, cama vuran yağmur sesini dinlemek çoğu insan için rahatlatıcı olmuştur. Deniz Biyoloğu Wallace J. Nichols bu durumu “mavi zihin etkisi” olarak tanımlamıştır.

Mavi zihin, insanın suyun içinde, üzerinde, altında ya da yakınında bulunduğu yaşadığı sakinlik ve iyi oluş hâlini ifade etmektedir. Nichols’a göre suyun hareketlerindeki tekrar ve ritim, çevredeki diğer sesleri bastırarak daha sakin ve dingin bir ortam oluşturur. Suyun hareketlerini izlemek ise dikkati zorlamadan oraya yöneltir. Böylece zihin yoğun bir çaba harcamadan daha dingin bir hâle geçmektedir. Zihin, bir şeyleri çözmek veya yetiştirmek yerine sadece o ana odaklanır. Mavi zihin etkisindeyken insan, zihinsel olarak yavaşlar ve kendisiyle yeniden bağlantı kurması için alan açılır. Peki, bu nasıl gerçekleşir? Bilim insanlarına göre suyun sesini duymak ya da suya bakmak beyinde nörokimyasal bir etkiye sebep olur. Bu kimyasallar beyne ve kalbe kan akışı yoluyla ulaşarak gevşemeyi ve sakinleşmeyi destekler. Çünkü su sesi, insanın ruhuna dokunan ve onu sakinleştiren doğal bir etkiye sahiptir.

Tarih boyunca farklı toplumlar suyun insan ruhu üzerindeki sakinleştirici etkisini gözlemlemiş ve bundan çeşitli şekillerde yararlanmışlardır. Osmanlı Devleti’nin bedensel ve zihinsel hastalıkların tedavisinde kullandığı yöntemler arasında su sesi de bulunmaktadır. Örneğin, Edirne’deki II. Bayezid Külliyesi’nde bulunan darüşşifada fiziksel hastalıkların tedavisinin yanında psikolojik rahatsızlıklar da

“Mavi zihin, insanın suyun içinde, üzerinde, altında ya da yakınında bulunduğu yaşadığı sakinlik ve iyi oluş hâlini ifade etmektedir. Nichols’a göre suyun hareketlerindeki tekrar ve ritim, çevredeki diğer sesleri bastırarak daha sakin ve dingin bir ortam oluşturur. Suyun hareketlerini izlemek ise dikkati zorlanmandan oraya yöneltir. Böylece zihin yoğun bir çaba harcamadan daha dingin bir hâle geçmektedir.

tedavi edilmiştir. Burada bulunan hastalara su sesi ve müzik dinletilmiştir. Müziğin dinletildiği darüşşifa bölümünde çeşme ile huzurlu bir ortam oluşturulmaya çalışılmıştır. Müzisyenler bu çeşmenin bulunduğu yerde çalgılarını çalmış, psikolojik rahatsızlığı bulunan kişiler de çeşmenin çevresinde bulunarak bu sesleri dinlemiştir.

Darüşşifanın içindeki ve bahçesindeki çeşmeler sayesinde hastalar kendi odalarından da su sesini duyabilmıştır. Osmanlı Devleti’nin bu tedavi yöntemi birçok gezgin ve tıp âliminin de dikkatini çekmiştir. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde darüşşifadaki kubbenin ortasında büyük havuzun fiskiye ve şadırvana baktığını belirtmiştir. Aynı zamanda Evliya Çelebi bu darüşşifadan hastalara deva, dertlere şifa ve divanelerin ruhuna gıda olarak bahsetmiştir. Hastaların saz sesinden hoşlandığını ve bundan rahatladığını aktaran Evliya Çelebi, müzik ve su sesinin ruhsal iyilik hâli üzerindeki etkisine dikkat çekmiştir.

Suyun Gücü

İnsanlık tarihi boyunca yerleşim yerlerinin büyük bir bölümü su kaynaklarının çevresinde şekillenmiştir. Su sesinin ve suya yakın olmanın fiziksel ve ruhsal sağlık açısından olumlu etkiler sağladığı bilinmektedir. Suyun sesi ve görüntüsü nabız hızını düşürür, insanı rahatlatır bu da daha sakin bir sinir sistemi demektir. Araştırmalar suyun doğal sesinin kalp atış hızını ve stres hormonu olan kortizolu düşürdüğünü buna bağlı olarak stres seviyesini azalttığını göstermektedir. Suyun yanında rahatlamış hissettiğinizde zihinsel sağlığınız iyileşirken fiziksel sağlığınız da olumlu etkilenir. Stresin vücut üzerindeki olumsuz etkileri çeşitli fiziksel hastalıkları artırabilir fakat suyun yanında olmak stres seviyesini azalttığından bu durum stres kaynaklı fiziksel hastalıkların azalmasına da katkı sağlayacaktır. Su ile temas hâlinde olmak veya

suyu izlemek beyinde dopamin, serotonin ve oksitosin hormonu gibi mutluluk ve bağ kurma hormonlarının salgılanmasına katkı sağlar. Bu da depresyon ve anksiyete belirtilerinin azalmasına yardımcı olur. Tüm bunlara ek olarak suyun yaratıcılığı olumlu yönde etkilediği, birçok sanatçının eserlerini tamamlamak için suya yakın mekânlarda bulunduğu da bilinmektedir.

Mavi zihin etkisine geçmek için doğa bizlere birçok fırsat sunmaktadır. Su ile temasa geçerek kendinize daha mutlu, dingin ve huzurlu hissedeceğiniz bir zaman dilimi ayırabilirsiniz. O hâlde gelin günlük yaşamın gürültüsünden bir anlığına uzaklaşıp suyun sesini birlikte dinleyelim.

Kaynaklar

1. Sanat Terapisi Yönteminin ve Tekniklerinin Sağlık İyileştirme Gücü Üzerindeki Etkisi-Burcu Bostancıoğlu, Mehmet Emin Kahrman- Beykoz Akademi Dergisi, 2017; 5 (2), 150-162
2. Blue Mind-Mavi Zihin Wallace J. Nichols-2014

DUYGULARLA SOHBET EDEBİLMEK

İnsan olmak sadece düşünmek değil aynı zamanda hissetmektir. Duygular çoğu zaman bize sınırlarımızın aşıldığını, bir ihtiyacımızın karşılanmadığını, bir kayıp yaşadığımızı ya da kendimizi güvende hissetmediğimizi gösterebilir. Günlük yaşamımızda bazı duyguları göstermemeyi de öğreniriz. Yakınlarımızdan duyduğumuz “Güçlü ol!”, “Üzülme!”, “Kafana takma!” veya “Sinirlendiğini belli etme!” gibi ifadeler duygularımızı anlatmak yerine onları hızla susturmamıza neden olabilir.

Oysa bir duyguyu göstermemek ile o duyguyu hiç yaşamamak aynı şey değildir.

Duyguyu Bastırmak Ne Demektir?

Duyguyu bastırmak, kişinin yaşadığı duyguyu dışarıya yansıtmamaya veya ifade etmemeye çalışmasıdır. Örneğin, kişi öfkeli olduğu hâlde hiçbir şey olmamış gibi davranabilir, üzülmesinde ağlamamaya çalışabilir ya da korktuğunu kabul etmek istemeyebilir.

Burada önemli olan duygu düzenleme ile bastırmayı birbirinden ayırmaktır. Duygu düzenleme, kişinin yaşadığı duyguyu fark ederek onu anlamlandırması ve davranışlarını buna göre yönetebilmesidir. Bastırmada ise kişi çoğu zaman “Bunu hissetmemeliyim.” diyerek

duygunun kendisini görünmez hâle getirmeye çalışır.

Bastırılan Duyguya Ne Olur?

Bir duyguyu ifade etmemek, o duygu hakkında konuşmamak, duygusal sürecin sona erdiği anlamına gelmez. Duygular, zihinsel deneyimlerin yanı sıra bedensel değişimlerle de birlikte yaşanır. Öfkeli olduğumuzda bedenimizin gerilmesi, korktuğumuzda kalp atışımızın hızlanması veya üzülduğümüzde enerjimizin azalması buna örnektir.

Uzun süre duygularını görmezden gelen bir kişi zaman içinde kendisini daha gergin, yorgun, isteksiz veya tahammülsüz hissedebilir. Ancak burada önemli bir ayrım vardır: Bastırılan her duygunun mutlaka fiziksel bir hastalığa yol açacağını söylemek doğru değildir. Psikolojik ve bedensel süreçler arasındaki ilişki biraz karmaşıktır. Duygularımızla nasıl başa çıktığımız psikolojik iyi oluşumuz açısından önem taşır.

Güçlü Olmak Hiçbir Şey Hissetmemek Değildir

Güçlü olmak; ağlamamak, şikâyet etmemek ve her koşula dayanmak şeklinde yorumlanabilir. Oysa psikolojik dayanıklılık hiçbir şeyden etkilenmemek değildir. Üzülme

“

Uzun süre duygularını görmezden gelen bir kişi zaman içinde kendisini daha gergin, yorgun, isteksiz veya tahammülsüz hissedebilir. Ancak burada önemli bir ayrım vardır: Bastırılan her duygunun mutlaka fiziksel bir hastalığa yol açacağını söylemek doğru değildir. Psikolojik ve bedensel süreçler arasındaki ilişki biraz karmaşıktır.

güçsüzlük, korkmak cesaretsizlik değildir. Önemli olan hissettiğimiz duygunun davranışlarımızı tamamen yönetmesine izin vermeden onunla nasıl başa çıktığımızdır. Örneğin, öfkelenebiliriz fakat kırıcı davranmak zorunda değiliz. Korkabiliriz fakat korkunun kararlarımızı etkilemesine müsaade etmek zorunda değiliz.

Duygularımızı İfade Etmek

Duyguları ifade etmek aklımızdan geçen her şeyi bulduğumuz her ortamda söylemek anlamına

gelmez. Sağlıklı duygusal ifade bazen yalnızca kişinin kendisine “Şu anda öfkeliyim.”, “Bu olay beni incitti.” veya “Korkuyorum.” diyebilmesidir.

Duyguyu isimlendirmek, onu anlamının ilk adımlarından biridir. Kişi ne hissettiğini fark ettiğinde duygunun kendisi ile davranışı arasında bir alan oluşturabilir. Böylece “Ne hissediyorum?” sorusunun ardından “Şimdi nasıl davranmak istiyorum?” sorusunu sorabilir.

Burada amaç duygularımızı yok saymak değil onları daha sağlıklı biçimde düzenleyebilmektir. Bazen bulunduğumuz ortam nedeniyle duygumuzu o anda ifade etmemeyi tercih edebiliriz. Bu, her zaman sağlıklı bir bastırma anlamına gelmez. Önemli olan neden ifade etmediğimizdir. “Şu anda bunun için uygun bir zaman değil.” diyebilmek bilinçli bir düzenleme olabilir. Buna karşılık “Böyle hissetmeye hakkım yok.”,

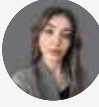
“Bu duyguyla yüzleşmek istemiyorum.” düşünceleri sürekli hâle geliyorsa kişinin kendi iç dünyasından uzaklaşması söz konusu olabilir. Duygularımızla sağlıklı bir iletişim kurmak için duyguyu hemen değiştirmeye çalışmadan önce fark etmek önemlidir. Duyguyu kabul etmek, onu sonsuza kadar yaşayacağımız anlamına gelmez. Kabul etmek, önce onun varlığını tanımak ve ardından onunla ne yapacağımıza karar verebilmektir. Her duygunun söylediğini yapmak zorunda değiliz fakat onu dinleyebiliriz.

İnsan psikolojik olarak güçlendiğinde duygusuzlaşmaz. Aksine ne hissettiğini daha iyi tanımaya başlar. Belki de psikolojik iyilik hâlinin önemli parçalarından biri şudur: Duygularımızı susturmak yerine onları dinlemek ve onların bizi yönetmesine izin vermeden bize ne anlatmak istediklerini anlamaya çalışmaktır. Çünkü bazı duygular kapıyı çaldığında onları yok saymak yerine kapıyı açıp sormak gerekir.

Unutmayalım ki bazen güçlü görünmek için sesini kıstığımız duygular hayatımızın başka alanlarında konuşmaya devam edebilir. Duygularımızın sesini açmanız dileğiyle.

Kaynaklar

1. Okan Er, Y. (2025). Benlik ayırılması ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide duygu düzenleme ve psikosomatik belirtilerin aracılık rolü. Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi, 7(1), 43-59

Nurgül AÇIKGÖZ

Psikolog

İnegöl Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

DEĞİŞİME BİR ADIM KALA

Hayatta bazı dönemler vardır, insan ne geçmişe geri dönebilir ne de geleceğe nasıl ilerleyeceğini tam olarak bilebilir. Böyle zamanlarda belirsizlik, kaygı ve korku daha güçlü hissedilebilir. Ancak değişim çoğu zaman tam da bu belirsizliğin içinde başlar. Bir insanın, hayatını değiştirmesi için her zaman büyük bir olay yaşaması gerekmez. Bazen değişim kişinin kendisine sorduğu tek bir soruyla başlar: “Bundan sonra nasıl bir hayat yaşamak istiyorum?”

Bu soru basit görünse de üzerinde düşünmek insanı geçmişle, seçimleriyle ve geleceğe dair beklentileriyle yüzleştirebilir. Çünkü değişim yalnızca koşulların değişmesi anlamına gelmez.

Bazen asıl değişim kişinin kendisine ve yaşadıklarına bakışının değişmesiyle başlar. Psikolojide insanın kendi davranışlarını değiştirebileceğine ve karşılaştığı güçlüklerle baş edebileceğine inanması önemli bir yere sahiptir. Kişi, yaşadığı zorlukların karşısında

tamamen çaresiz olmadığını fark ettikçe kendisine duyduğu güven de güçlenir. Ancak kendine güven çoğu zaman bekleyerek oluşmaz deneyerek olur. Bir insanın “Ben bunu yapabilirim.” diyebilmesi için önce küçük de olsa bir şey denemesi gerekir. Başarısızlık yaşamak, yeniden denemek, hata yaptığını kabul etmek, yardım istemek veya farklı bir davranış seçmek. Bunların her biri kişinin kendisiyle ilgili yeni bir deneyim kazanmasını sağlar. Bu nedenle değişimin önündeki en büyük engellerden biri insanın kendisini değişime hazır hissetmeyi beklemesidir.

“Biraz daha zaman geçsin.”
“Şartlarım düzelsin.” “Önce

kendimi tamamen toparlayayım.” “Hazır olduğumda başlayacağım.” Oysa insan çoğu zaman harekete geçtiği için hazır hâle gelir. İlk adım atıldığında korku tamamen ortadan kalkmasa bile kişi korkusuyla baş edebileceğini görmeye başlar. Elbette geçmişte yaşananları değiştirmek mümkün değildir. Verilmiş bazı kararlar geri alınamaz, söylenmiş bazı sözler geri döndürülemez. Ancak geçmişin değiştirilememesi geleceğin de değiştirilemeyeceği anlamına gelmez. İnsan geçmişini silemez fakat geçmişinden ne öğreneceğine karar verebilir.

Hayatın Yönünü Değiştiren Sorular

Bazen en önemli dönüşüm “Ben neden bunları yaşadım?” sorusundan “Bundan sonra neyi farklı yapabilirim?” sorusuna geçebilmektir. Bu noktada sorumluluk kavramı önem kazanır. Sorumluluk almak, yaşanan her şey için kendini suçlamak değildir. Aksine kişinin kendi hayatında değiştirebileceği

“Bazen en önemli dönüşüm ‘Ben neden bunları yaşadım?’ sorusundan ‘Bundan sonra neyi farklı yapabilirim?’ sorusuna geçebilmektir. Bu noktada sorumluluk kavramı önem kazanır. Sorumluluk almak, yaşanan her şey için kendini suçlamak değildir. Aksine kişinin kendi hayatında değiştirebileceği alanları fark etmesidir.

alanları fark etmesidir. İnsan her koşulu kontrol edemez ancak kendi davranışları, tercihleri ve bundan sonraki adımları üzerinde söz sahibi olabilir. Belki geçmişte yapılan bir hata bugün için bir yük gibi görülebilir. Fakat aynı hata doğru değerlendirildiğinde gelecekte verilecek kararlar için önemli bir deneyime de dönüşebilir. Bunun için insanın kendisine dürüstçe bakması gerekir: “Neyi yanlış yaptım?”, “Bu yaşadıklarımın ne öğrendim?”, “Aynı durumla yeniden karşılaşsam neyi farklı yapardım?”, “Bugünden başlayarak değiştirebileceğim ilk şey ne?”

Bu soruların cevapları bir anda hayatı değiştirmeyebilir. Fakat insanın düşünme biçimini değiştirebilir. Düşünceler değiştikçe davranışların değişmesi, davranışlar değiştikçe de hayatın farklı bir yöne evrilmesi mümkün hâle gelir. Üstelik değişim için her zaman büyük hedefler belirlemek de gerekmez. Bazen bir kitabın birkaç sayfasını okumak, bir eğitim programına katılmak, öfkelenildiğinde tepki vermeden önce durabilmek, bir hatasını kabul etmek ya da geleceğiyle ilgili küçük bir plan yapmak önemli bir başlangıç olabilir. Küçük adımların değeri burada ortaya çıkar. Çünkü insan, yaptığı her olumlu değişiklikle kendisine yeni bir mesaj verir: “Değişebilirim.” bu mesaj zaman içinde güçlendikçe kişinin kendisine olan inancı da artar.

Yarının Başlangıcı Bugündür

Hayatın hangi döneminde olduğumuzdan bağımsız olarak hepimizin önünde değiştirebileceğimiz bir şey vardır. Önemli olan geçmişten ne kadar uzaklaştığımız değil bundan sonra hangi yöne ilerlemeyi seçtiğimizdir. Belki bugün hayatımızın bütününe değiştiremeyiz ama bugün vereceğimiz bir karar yarının başlangıcı olabilir. Bir insanın hayatındaki en önemli dönüm noktası dışarıdan bakıldığında oldukça küçük görünür. Bir düşünce bir karar bir özür. Değişim ise tam olarak burada başlar.

Korkularımızın tamamen ortadan kalkmasını beklemek yerine korkularımıza rağmen atabileceğimiz ilk adımı bulmak önemlidir. Çünkü cesaret, korkmamak değil korkuya rağmen doğru olduğuna inandığımız yönde ilerleyebilmektir. Geçmişimiz hayatımızın bir parçasıdır ancak geleceğimizin tamamı değildir.

İnsan, yaptığı hatalardan ibaret değildir. Hatalarının farkına varabilir, sorumluluk alabilir, yeni beceriler edinebilir ve farklı seçimler yapabilir. Bu nedenle bazen kendimize sormamız gereken en önemli soru şudur: “Bugün gelecekteki kendim için hangi küçük adımı atabilirim?” Belki o adım çok küçük olacak. Belki kimse fark etmeyecek ama değişim zaten çoğu zaman sadece bir adımla başlayacak.

Ayşe GÖKCE

İnfaz ve Koruma Memuru

Söke T Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu

İNSANLIĞIN GELECEĞİN TEMİNATI

Dünya, insanlığın kaynaklarını tükettiği bir depo değil tüm canlıların ortak varlığı ve yaşam kaynağıdır. Doğa hakkı, ekosistemin kendi döngüsünü sürdürme ve kendini yenileme hakkını ifade eder. Bu yaklaşım, insanın doğanın işleyişini anlamasını ve yaşam biçimini doğal dengeyle uyumlu hâle getirmesini de gerekli kılar.

Dünya üzerindeki bütün hukuk sistemlerinde haklar düzenlenirken, insan haklarını koruma ve bu hakları güçlendirme perspektifiyle hareket edilir. Nasıl ki insan haklarının temel ilkelerine uygun olarak hareket edip insanların özel hayatını, vücut bütünlüğünü ve yaşama hakkını korumak için mücadele ediliyorsa aynı özen doğayı bütün unsurlarıyla birlikte korumak için gösterilmeli ve bu gaye ile hareket edilmelidir.

Doğa hakkı bugünün ve yarının nesillerinin mirasını da güvence altına alır. İnsanoğlu doğanın bir parçası olduğunu unutmadan ekosistemle uyum içinde yaşamak zorundadır.

Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, çevresel bozulmanın ve ekolojik yıkımın önlenmesi bu hakkın temel gerekliliklerindendir. Biyoçeşitliliğin ve doğal dengenin korunması gezegenimizin yaşam destek sistemlerinin sürekliliğini sağlar.

Doğa hakkına saygı göstermek yalnızca hayvanları veya ormanları korumak anlamına gelmez. Doğa hakkı, insanlığın da varlığını korumak anlamına gelir. Sonuç olarak insanoğlu kendini doğanın efendisi olarak görmemeli, doğanın bir parçası olduğunu bilmelidir. Doğa hakkını savunmak adil, sürdürülebilir ve onurlu bir geleceğin inşası için de kaçınılmazdır. Kanunla düzenlenmiş pek çok hak ve kısıtlama insan merkezli olsa da insanın, doğanın ayrılmaz bir parçası olduğu düşünüldüğünde diğer tüm canlılarla birlikte dağlar, akarsular, ormanlar ve tüm doğal yaşamın da korunması gerekir.

Doğa hakkı ve doğal çevrenin insan üzerindeki etkilerine ilişkin çok

“Doğa hakkına saygı göstermek yalnızca hayvanları veya ormanları korumak anlamına gelmez. Doğa hakkı, insanlığın da varlığını korumak anlamına gelir. Sonuç olarak insanoğlu kendini doğanın efendisi olarak görmemeli-doğanın bir parçası olduğunu bilmelidir.

sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalar, doğal yaşamın stresi azalttığına, iyileşmeyi teşvik ettiğine ve bu yolla sağlık üzerinde olumlu etkiler oluşturduğuna işaret etmektedir. Doğa stresi azaltır, duygu durumunu iyileştirir ve zihinsel performansı artırır. Doğada olmak, modern yaşamın görüntü ve seslerinden uzaklaşmamızı sağlar. Doğada hem sakin hem canlı hem de hareketli hissederiz. Doğada zaman geçirmek eğlenceli olmasının yanı sıra odaklanma ve konsantrasyon olma yeteneğimizi geliştirmemize de yardımcı olur. Doğada vakit geçirmek kan basıncını ve stres hormonu seviyelerini düşürür, sinir sisteminin uyarılmasını azaltıp bağışıklık sistemini güçlendirir. Doğanın insan psikolojisi üzerindeki etkisini araştıran bazı bilimsel çalışmalar, doğa manzarasına sahip hastane odalarında kalan hastaların, bina ya da duvar manzarasına sahip odalarda kalan hastalara kıyasla daha hızlı iyileştiklerini ortaya koyuyor. Benzer şekilde doğa fotoğraflarına bakan kişiler hem kısa hem de uzun vadede daha olumlu duygular deneyimlediklerini belirtiyor.

Peki, doğada vakit geçirmenin psikolojimize ne gibi faydaları var? İşte doğanın ruhumuzda oluşturduğu o başlıca etkiler:

- Doğa, mutluluk seviyesini artırıyor.
- Doğa, acı ile baş etmeye yardımcı oluyor.
- Doğada geçirilen zaman kaygıyla ilişkili düşüncelerin azalmasına ve zihinsel olarak yenilenmeye katkı sağlıyor.
- Doğa, sosyal bağları güçlendiriyor.
- Doğayla iç içe alanlar, kişiler arası yakınlığı ve aidiyet duygusunu artırıyor. Buna göre yeşil alanlarda vakit geçiren insanlar daha cömert olma eğilimi gösteriyor.

Özetle insanın varlığı doğadan bağımsız düşünülemez. Bu sebeple de insan doğaya zarar vermekten kaçınmalıdır. Doğaya verilen zarar; ekolojik dengenin bozulmasına, iklim değişikliğinin etkilerinin ağırlaşmasına ve doğal kaynakların tükenmesine yol açmaktadır.

Doğayı korumanın faydaları ise sayısızdır. Ekosistemlerin insanlara ve diğer canlılara sunduğu havanın

temizlenmesi, su döngüsünün düzenlenmesi, toprağın verimliliğinin korunması ve iklimin dengelenmesi gibi doğal faydalar ekosistem hizmetleri olarak adlandırılır. Bu hizmetler sayesinde temiz hava ve suya erişim sağlanır, verimli topraklar korunur. Böylece daha sağlıklı bir yaşam ortamı oluşur, biyolojik çeşitliliğin devamlılığı desteklenir ve gelecek nesillere daha temiz ve yaşanabilir bir dünya bırakılması mümkün hâle gelir. Bunun için atıkların azaltılması ve geri dönüşümün teşvik edilmesi, doğal kaynakların korunmasını temel alan yerel ekonomilerin desteklenmesi ve doğanın onarılmasına katkı sağlayacak istihdam olanaklarının geliştirilmesi gerekir.

Enerji ve su tasarrufu sağlamak, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmek ve doğal yaşam alanlarını korumak çok önemlidir. Ayrıca bilinçli tüketim alışkanlıklarını teşvik eden projelere destek olmak da gereklidir. Bu adımlar hem bireysel hem de toplumsal düzeyde doğa ile olan ilişkimizi yeniden şekillendirerek daha adil ve sürdürülebilir bir geleceğin inşasına katkı sağlar.

Kaynak

1. <https://www.yesilay.org.tr>

19 EYLÜL

GAZİLER GÜNÜ

DEĞER

Celal CEYLAN

Öğretmen

Karatepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

AKDENİZİN KALBİNE YOLCULUK: KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Akdeniz'in masmavi sularının sıcak kıyılara usulca dokunduğu, dağların denize doğru uzanırken tarihin izlerini taşıdığı bir ada vardır: Kıbrıs. Bu adanın kuzeyinde ise doğal güzellikleri, köklü tarihi, kendine özgü kültürü ve sakin yaşamıyla ziyaretçilerini içine çeken bambaşka bir dünya uzanır: Kuzey Kıbrıs.

Burada sabahları denizin üzerinden yükselen güneş, Girne Limanı'nın taş duvarlarını altın rengine boyar. Gün ilerledikçe Beşparmak Dağları'nın eteklerinde tarihin izleriyle karşılaşılır. Akşam olduğunda ise Kıbrıs mutfağının kendine özgü kokuları sokaklara yayılır. Bazen eski bir manastırın sessizliğinde bazen yüzyıllardır ayakta duran bir kalenin gölgesinde bazen de Karpaz'ın uçsuz bucaksız kumsallarında insan kendisini zamanın dışında hisseder.

Tarihi

Kıbrıs'ın tarihi Akdeniz'in kendisi kadar eskidir. Ada Avrupa, Asya ve Afrika arasında önemli bir geçiş noktasında bulunması sebebiyle tarih boyunca farklı medeniyetlerin ilgisini çekmiştir. Bu nedenle Kıbrıs topraklarında pek çok uygarlık yaşamış ve her biri adada kendisinden sonraki dönemlere ulaşacak izler bırakmıştır.

Antik çağlarda Kıbrıs; Mikenler, Fenikeliler, Asurlular, Persler ve Helenistik krallıklar gibi farklı güçlerin etkisi altında kalmıştır. Roma döneminde ada önemli bir yönetim ve ticaret merkezi hâline gelmiş daha sonra Bizans egemenliğine girmiştir. Bugün Kuzey Kıbrıs'ın farklı bölgelerinde görülen antik kalıntılar bu uzun ve hareketli geçmişin sessiz tanıklarıdır.

Özellikle Gazimağusa yakınlarında bulunan Salamis Antik Kenti, Kıbrıs'ın antik geçmişini anlamak isteyenler için önemli bir duraktır. Sütunları, tiyatrosu, hamamları ve geniş kalıntıları arasında yürürken yüzyıllar önce burada yaşayan insanların günlük hayatını hayal etmek mümkündür. Bir zamanlar bölgenin

en önemli merkezlerinden biri olan Salamis bugün geçmişin ihtişamını taş duvarları ve sütunlarıyla ziyaretçilerine anlatmaktadır.

Orta Çağ'da Kıbrıs'ın siyasi kadri yeniden değişmiş, Lüzinyan ve Venedik dönemleri adanın mimari dokusunda derin izler bırakmıştır. Gazimağusa surları, Girne Kalesi ve Lefkoşa'daki tarihî yapılar bu dönemlerden günümüze ulaşan en önemli miraslar arasında yer almaktadır.

Osmanlı Devleti'nin 1571 yılında adayı fethetmesiyle Kıbrıs tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. Osmanlı döneminde camiler, hanlar, hamamlar ve çeşitli kamu yapıları inşa edilmiş böylece adanın şehir dokusuna yeni bir kültürel katman eklenmiştir. Bugün Lefkoşa'daki Büyük Han ve Selimiye Cami gibi yapılar bu dönemin en dikkat çekici eserleri arasında bulunmaktadır.

Bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, tarihin farklı dönemlerinden kalan eserleri, gelenekleri ve kültürel mirası bir arada yaşatan bir coğrafyadır. Bu yönüyle ada yalnızca gezilecek yerleriyle değil taşıdığı tarihî hafızayla da ziyaretçilerini etkilemektedir.

Lala Mustafa Paşa Cami (Mağusa)

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Türkiye ile İlişkiler

Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasındaki ilişkiler tarihî, kültürel, sosyal ve ekonomik bağlara dayanmaktadır. Türkiye, KKTC'yi tanıyan tek devlet olup, iki ülke arasında siyasi, ekonomik, eğitim, sağlık, ulaştırma ve kültür alanlarında yakın ilişkiler bulunmaktadır.

Kıbrıs ile Türkiye arasındaki bağ yalnızca aynı dili konuşmaktan ya da benzer gelenekleri yaşatmaktan ibaret değildir. Bu bağın temelinde yüzyıllar boyunca şekillenen ortak bir tarih ortak bir kültür ve zor zamanlarda birbirine uzanan güçlü bir dayanışma duygusu vardır. Akdeniz'in iki yakasını birbirinden ayıran deniz insanlar arasındaki bu gönül bağını hiçbir zaman koparamamıştır.

Kuzey Kıbrıs'a giden bir Türk vatandaşları için bu yakınlık daha adımını atar atmaz hissedilir. Sokaklarda duyulan Türkçe, insanların konuşma biçimleri, misafirperverlik anlayışı, aile ilişkileri ve günlük yaşamın pek çok ayrıntısı ziyaretçiye tanıdık gelir.

Türkiye'den Kuzey Kıbrıs'a gerçekleştirilen ulaşım, ticaret ve yatırım faaliyetleri ekonomik ilişkilerin önemli unsurları arasında yer almaktadır. Turizm ve yükseköğretim

başta olmak üzere çeşitli alanlarda iki ülke arasındaki ekonomik iş birliği sürmektedir.

Kültürel bağlar ise bu ilişkilerin en güçlü yönlerinden biridir. Dil, mutfak, gelenekler, bayramlar, müzik ve günlük yaşamda görülen pek çok ortak unsur iki toplum arasındaki kardeşliğin izlerini taşımaktadır. Bu ortak hafıza bugün iki toplum arasındaki ilişkilerin duygusal temelini oluşturan önemli unsurlardan biridir.

“ Kuzey Kıbrıs denildiğinde akla gelen ilk görüntülerden biri kuşkusuz Girne Limanı'dır. Denizin içine doğru uzanan küçük liman, çevresindeki tarihî yapılar ve hemen yanı başında yükselen Girne Kalesi ile adanın en etkileyici manzaralarından birini oluşturur.

Girne Limanı ve Girne Kalesi

Tarihî ve Turistik Yerleri

Girne Limanı ve Girne Kalesi

Kuzey Kıbrıs denildiğinde akla gelen ilk görüntülerden biri kuşkusuz Girne Limanı'dır. Denizin içine doğru uzanan küçük liman, çevresindeki tarihî yapılar ve hemen yanı başında yükselen Girne Kalesi ile adanın en etkileyici manzaralarından birini oluşturur.

Gündüzleri teknelerin hareketliliğiyle canlı bir görüntü sunan liman akşam saatlerinde bambaşka bir güzelliğe bürünür. Güneş yavaşça denizin ardında kaybolurken limandaki taş yapıların üzerine kırmızı bir ışık düşer. Suyun üzerinde titreşen yansımalar çevredeki kâfelerden yükselen sohbet seslerine karışır. İşte o anda Girne yalnızca bir liman kenti olmaktan çıkar, insanın zihninde uzun süre kalacak bir manzaraya dönüşür.

Limanın hemen yanında bulunan Girne Kalesi ise şehrin tarihî hafızasını temsil eder. Bizans döneminde temelleri atılan kale sonraki dönemlerde farklı yönetimler tarafından güçlendirilmiştir. Kale içerisinde sarnıç, şapel, zindan ve müze bölümleri bulunmaktadır. Kalenin surlarına çıktığınızda ise manzara bütün güzelliğiyle önünüze serilir. Bir tarafta Akdeniz'in sonsuz maviliği diğer tarafta Girne'nin tarihî dokusu ve uzakta yükselen Beşparmak Dağları... İnsanların burada fotoğraf çekmeden önce birkaç dakika sessizce manzarayı seyretmek istemesi hiç de şaşırtıcı değildir.

Bellapais Manastırı

Girne'nin yukarısında, Beşparmak Dağları'nın eteklerinde yer alan Bellapais Manastırı Kuzey Kıbrıs'ın en etkileyici tarihi yapılarından biridir.

Gotik mimarinin zarif çizgilerini taşıyan manastır yalnızca mimarisiyle değil bulunduğu konumla da büyüleyicidir. Taş duvarların arasından görünen Akdeniz manzarası, sessiz avlular ve yüzyılların izlerini taşıyan sütunlar ziyaretçiye farklı bir zaman diliminde dolaşı-yormuş hissi verir.

Bellapais'in en güzel taraflarından biri de sahip olduğu sessizliktir. Burada insan kalabalık bir turistik mekânda geçmişin ortasında yürüyormuş gibi hisseder. Taş duvarlara vuran ışık, kemerlerin arasından süzülen rüzgâr ve uzakta görünen deniz, manastıra kendine özgü bir atmosfer kazandırır.

Bellapais Manastırı

St. Hilarion Kalesi

Beşparmak Dağları'nın yüksek kesimlerine doğru çıkıldığında kayalıkların üzerinde yükselen etkileyici bir yapı belirir: St. Hilarion Kalesi.

Bu kalenin en dikkat çekici özelliği bulunduğu konumdur. Dağın zirvesine doğru tırmandıkça Girne kıyıları giderek küçülür, Akdeniz ise uçsuz bucaksız bir mavi örtü gibi karşınıza serilir. Kalenin taş merdivenlerinden ilerlerken Orta Çağ'ın atmosferini hissetmemek neredeyse imkânsızdır. Duvarların arasından esen rüzgâr, yüksek kayalıklar ve aşağıda uzanan manzara burayı sıradan bir tarihi yapı olmaktan çıkarır.

Bir süre sonra insan, kendisini bir Orta Çağ masalının içinde bulmuş gibi hisseder. Bu nedenle St. Hilarion Kalesi tarihi dokusu kadar manzara-sıyla da Kuzey Kıbrıs'ın unutulmaz duraklarından biridir.

St. Hilarion Kalesi

Lefkoşa ve Büyük Han

Kuzey Kıbrıs'ın başkenti Lefkoşa, tarihi dokusunu büyük ölçüde koruyan özel şehirlerden biridir. Surlarla çevrili eski şehir bölgesinde yürürken farklı dönemlere ait yapıların aynı sokaklarda buluştuğunu görmek mümkündür.

Lefkoşa'nın en dikkat çekici duraklarından biri Büyük Han'dır. Osmanlı döneminden kalan bu yapı, avlusu ve çevresindeki dükkânlarıyla geçmiş ile bugünü bir araya getirir. Büyük Han'ın avlusuna girdiğinizde şehrin gürültüsü bir anda geride kalır. Taş duvarlar, kemerli geçişler, küçük dükkânlar ve avluda oturup sohbet eden insanların oluşturduğu atmosfer mekâna sıcak ve samimi bir hava kazandırır.

Selimiye Camisi de Lefkoşa'nın tarihi kimliğini yansıtan önemli yapılardan biridir. Geçmişte katedral olarak kullanılan yapı Osmanlı döneminde camiye dönüştürülmüştür. Bu durum Kıbrıs'ın farklı medeniyetlerin izlerini aynı şehirde nasıl bir arada taşıdığını gösteren çarpıcı örneklerden biridir.

Lefkoşa ve Büyük Han

Gazimağusa Surları

Doğu kıyılarına doğru ilerlediğinizde karşınıza Gazimağusa çıkar. Tarih boyunca önemli bir liman kenti olan Gazimağusa, surlarla çevrili eski şehir bölgesi sayesinde ziyaretçilerine âdeta açık hava müzesi hissi verir.

Şehrin kalın surları, dar sokakları ve tarihi yapıları arasında yürürken Orta Çağ'ın izlerini yakalamak mümkündür. Lala Mustafa Paşa Camisi, Othello Kalesi ve sur içindeki tarihi yapılar şehrin en önemli durakları arasında yer almaktadır.

Gazimağusa'da tarih sokakların içine sinmiştir. Bir taş duvara, eski bir kapıya veya yüzyıllardır ayakta duran bir yapıya baktığınızda geçmişin bugüne ne kadar yakın olduğunu fark edersiniz.

Gazimağusa Surları

Lefkoşa'nın en dikkat çekici duraklarından biri Büyük Han'dır. Osmanlı döneminden kalan bu yapı, avlusu ve çevresindeki dükkânlarıyla geçmiş ile bugünü bir araya getirir. Büyük Han'ın avlusuna girdiğinizde şehrin gürültüsü bir anda geride kalır.

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Kapalı Maraş

Gazimağusa'nın en dikkat çekici noktalarından biri Kapalı Maraş'tır. Bir zamanlar Akdeniz'in en tanınmış turizm merkezlerinden biri olan bölge uzun yıllar kapalı kaldıktan sonra belirli bölümlerinin ziyarete açılmasıyla yeniden gündeme gelmiştir.

Kapalı Maraş'ta yürümek sıradan bir gezi deneyiminden oldukça farklıdır. Boş binalar, eski oteller, yıllar önceden kalan izler ve denize uzanan sahil ziyaretçide güçlü bir zaman duygusu oluşturur.

Burada insan yalnızca bir şehri değil yarım kalmış bir hikâyeyi izler gibidir. Bir zamanlar insanların tatil yaptığı sokaklarda bugün hâkim olan sessizlik bölgeyi farklı ve düşündürücü bir atmosfere büründürür. Bu nedenle Kapalı Maraş, Kuzey Kıbrıs gezisinin yalnızca görülecek değil üzerinde düşünülecek duraklarından biridir.

Kapalı Maraş

Salamis Antik Kenti

Gazimağusa'nın yakınlarında bulunan Salamis Antik Kenti, Kıbrıs'ın antik geçmişini gözler önüne seren en önemli alanlardan biridir. Sütunların arasında ilerlerken yüzyıllar önce burada yaşayan insanların ayak seslerini hayal etmek mümkündür. Antik tiyatro, hamamlar, sütunlu caddeler ve diğer kalıntılar Salamis'in geçmişteki ihtişamı hakkında fikir verir.

Güneşin taş sütunların üzerine vurduğu saatlerde ortaya çıkan manzara özellikle etkileyicidir. Sararmış taşların arasından yükselen Akdeniz ışığı, antik kenti âdeta geçmişten günümüze uzanan bir sahneye dönüştürür.

Salamis'i gezerken insanlar, binlerce yıl önce burada kurulmuş bir şehrin hikâyesine tanıklık eder.

Salamis Antik Kenti

Karpaz Yarımadası

Kuzey Kıbrıs'ın ruhunu en güçlü biçimde hissetmek isteyenlerin yolu mutlaka Karpaz'a düşmelidir. Adanın doğu ucuna doğru uzanan Karpaz Yarımadası, sakin ve doğal yapısıyla diğer turistik bölgelerden ayrılır. Uzun yollar, küçük köyler, zeytin ağaçları, geniş kumsallar ve masmavi deniz burada birbirini tamamlar.

Karpaz'da yolculuk yaparken insanın aklına tek bir düşünce gelir: Ada burada başka bir yüzünü gösteriyor. Altın kumsallar, berrak deniz ve doğal yaşam alanları bölgenin en önemli değerlerindendir. Karpaz'ın sembollerinden biri hâline gelen yabani eşekler de bu doğal atmosferin dikkat çekici parçalarıdır.

Karpaz'ın güzelliği gösterişli değildir. Kendini bağırarak anlatmaz aksine sessizdir. Uzakta uzanan denizi, rüzgârda sallanan otları ve uzun kumsallarıyla insanı yavaşlamaya davet eder.

Karpaz Yarımadası

Kantara Kalesi

Karpaz'a uzanan yol üzerinde Beşparmak Dağları'nın yüksek noktalarından birinde Kantara Kalesi bulunur. Kalenin bulunduğu konum, onu yalnızca tarihi açıdan değil sunduğu manzara açısından da önemli

kılar. Yükselge çıktıkça Akdeniz'in genişliği daha fazla hissedilir. Kale kalıntılarının arasından denize bakmak Kuzey Kıbrıs'ın coğrafi güzelliğini bütün açıklığıyla ortaya koyar.

Kantara, geçmişte adanın savunma sisteminin önemli noktalarından biri olmuştur. Günümüzde ise tarih ile doğanın aynı yerde bulunduğu etkileyici bir gezi noktası hâline gelmiştir.

Kantara Kalesi

Venedik Sütunu

Kıbrıs'ın başkenti Lefkoşa'da bulunan Venedik Sütunu adanın tarihi dokusunu en iyi yansıtan yapılarından biridir. Bu sütun Venedik İmparatorluğu döneminden kalma önemli bir anıttır. 16. yüzyılda inşa edilen sütun Lefkoşa'daki Venedik hâkimiyetinin bir sembolü olarak kabul edilir. Aynı zamanda adanın zengin geçmişini ve Venedik Cumhuriyeti'nin Kıbrıs üzerindeki etkisini de simgeler.

Venedik Sütunu Lefkoşa'nın en bilinen meydanlarından birinde, Ledra Caddesi üzerinde yer alır. Sütunun üst kısmında Venedik İmparatorluğu'nun simgesi olan bir aslan figürü yer alır. Bu sütun hem tarihi hem de mimari olarak Kıbrıs'ın farklı kültürel ve dini geçmişlerinin nasıl birleştiğini görmek için harika bir örnektir.

Venedik Sütunu

Yöresel Lezzetleri

Şeftali Kebabı

Kıbrıs mutfağının en bilinen lezzetlerinden biri olan şeftali kebabı, adını kendine özgü hazırlanışından alan geleneksel bir et yemeğidir.

Kıyma ve çeşitli baharatlarla hazırlanan harç, kuzu veya koyunun gömlek yağına sarılarak köz üzerinde pişirilir. Dışı hafifçe kızarıken iç kısmının yumuşak ve sulu kalması yemeğe kendine özgü bir lezzet kazandırır.

Yanında salata, meze ve sıcak ekmekle servis edildiğinde Kıbrıs sofralarının karakteristik lezzetlerinden biri ortaya çıkar.

Hellim

Kıbrıs denildiğinde akla gelen ilk lezzetlerden biri de hellimdir. Tavada kızartılabilen, ızgarada pişirilebilen veya kahvaltı sofralarında tüketilebilen hellim, kendine özgü dokusu ve tuzlu aromasıyla Kıbrıs mutfağının en tanınmış ürünlerinden biridir.

Dışı hafifçe kızarıp içi yumuşadığında ortaya çıkan lezzet özellikle sıcak ekmek ve çeşitli kahvaltılıklarla birleştiğinde unutulmaz bir tat bırakır.

Ceviz Macunu

Kıbrıs'ın geleneksel tatlı kültüründe çeşitli meyve macunlarının özel bir yeri vardır. Bunların en bilinenlerinden biri de ceviz macunudur. Henüz olgunlaşmamış yeşil cevizlerin şekerle kaynatılmasıyla hazırlanan ceviz macunu, kendine özgü aroması

ve yoğun tatlılığıyla özellikle kahvenin yanında ikram edilir.

Bir misafire macun ikram etmek, Kıbrıs'ta yalnızca bir tatlı sunmak anlamına gelmez aynı zamanda geleneksel misafirperverliğin de bir parçasıdır.

Piruhi

Mantı ile oldukça benzer bir lezzet olan piruhi, klasik mantıdan farklı olarak tulum peyniri ve ceviz ile yapılır. Un, yumurta, tereyağı, ceviz ve tulum peyniriyle hazırlanan hamur piruhiyi oluşturur. Bu yemek ile ilgili dile getirilmesi gereken en önemli etkenlerin arasında ise hamur yoğunluklu ve kesinlikle ağır bir yemek olduğudur.

Osmanlı mutfağında da karşılaşmanın mümkün olduğu piruhi, Kıbrıs'ın en çok tüketilen ana yemeklerinden biridir. Eğer bu lezzeti deneyimlemek istiyorsanız Kıbrıs'ta herhangi bir restorana giderek Kıbrıs mantısı istemeniz yeterli. Böylelikle hem lezzetli hem oldukça doyurucu olan bu yemeği deneyebilirsiniz. Fakat çok ağır bir yemek olduğunu dolayısıyla akşam saatlerinde ve çok sıcak havalarda tüketmenin mantıklı olmayacağını da dile getirmek gerekiyor.

Kolakas

Kıbrıs'ın en meşhur yemeklerinden biri olan kolakas oldukça ilginç bir lezzettir. Bir kök sebze olan kolakas, pişirildiğinde patatesi andıran dokusu ve kendine has tadıyla öne çıkar. Bu yemeğe dair en önemli özellik ise adaya Osmanlılardan önce gelen Venedikliler tarafından keşfedilmiş ve getirilmiş olmasıdır. Filkulağı anlamına gelen kolakas bitkisi, filkulağını andıran yapraklara sahiptir.

Kolakas, hem kuzu hem tavuk etiyle servis edilen bir ana yemekdir. Zengin sofraların vazgeçilmez yemeklerinden biri olan kolakasa Kıbrıslılar yoğun ilgi göstermektedir.

Kaynaklar

1. <https://www.tatilbudur.com/blog/kibris-mutfagi-kibrisin-populer-meshur-yemekleri>
2. <https://www.tatilbudur.com/blog/kibrista-gezilecek-yerler>

Şeftali Kebabı

Hellim

Ceviz Macunu

Piruhi

Kolakas

Yasin YILMAZ
Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi
Kalkandere Açık Ceza İnfaz Kurumu

İNSANLIK UZAYA TAŞINIYOR

Yarım asrı aşan bir aranın ardından insanlık, Ay'ın çevresine uzanan tarihi bir yolculuğa yeniden çıktı. NASA'nın Artemis II görevi, 1 Nisan 2026'da Kennedy Uzay Merkezi'nden fırlatılan Uzay Fırlatma Sistemi roketi ve Orion uzay aracıyla başladı. Dört astronotu taşıyan Orion, Ay'ın Dünya'dan görünmeyen uzak yüzünden geçerek gezegenimize döndü. Yaklaşık on gün süren görev 10 Nisan 2026'da Pasifik Okyanusu'na gerçekleştirilen güvenli inişle tamamlandı.

Uzayda Neler Yaşandı?

Reid Wiseman, Victor Glover, Christina Koch ve Kanada Uzay Ajansından Jeremy Hansen'in yer aldığı mürettebat, Apollo 17'nin 1972'deki yolculuğundan bu yana alçak Dünya yörüngesinin ötesine çıkan ilk insanlar oldu. Orion, Dünya'dan 252.756 mil uzaklığa ulaşarak insanlı uzay uçuşlarında yeni bir mesafe rekoru kırdı. Astronotlar, Ay'a en yakın geçiş sırasında yaklaşık yedi saat boyunca yüzey şekillerini gözlemledi; kraterleri, eski lav akıntılarını, çatlakları ve sırtları görüntüleyerek bilim insanlarına ayrıntılı veri sağladı.

Ay'a Neden İnmediler?

Artemis II, Ay yüzeyine iniş amacı taşımayan insanlı bir deneme uçuşu olarak planlandı. Görevin temel hedefi Uzay Fırlatma Sistemi roketini, Orion uzay aracını, yaşam destek düzeneklerini ve uçuş prosedürlerini derin uzay koşullarında sınamaktır. Elde edilen sonuçlar, astronotları Ay yüzeyine ulaştıracak gelecekteki Artemis görevlerinin güvenliği ve operasyonel planlaması açısından önemli bir temel oluşturdu.

Derin Uzayda Hangi Çalışmalar Yapıldı?

Orion'un Ay çevresindeki yolculuğu, insanlı derin uzay görevlerinde kullanılacak sistemlerin gerçek koşullar altında değerlendirildiği kapsamlı bir çalışma ortamı sundu. Mürettebat, aracın teknik yeterliliğini ölçerken; insan sağlığına, iletişime ve uçuş güvenliğine ilişkin araştırmalara da katkı verdi.

Yaşam destek sistemleri sınandı:

Orion'un solunum havasını, sıcaklığı ve nemi düzenleyen sistemleri görev boyunca izlendi.

Karbondioksitin kabin havasından uzaklaştırılması ve dört kişilik mürettebatın yaşamsal ihtiyaçlarının karşılanması, gelecek uzun süreli uçuşlar için önemli veriler sağladı.

• Radyasyon koşulları değerlendirildi:

Dünya'nın koruyucu manyetik alanının dışındayken ölçülen radyasyon düzeyleri kaydedildi. Mürettebat olası bir Güneş

parçacığı olayında kabin içindeki malzemelerle korunaklı alan oluşturma yöntemini uyguladı. İnsan dokusunun mikro yer çekimi ve derin uzay radyasyonuna tepkisini araştıran çalışmalar da yürütüldü.

• **Lazerle iletişim denendi:** Orion'a

yerleştirilen optik iletişim sistemiyle yüksek çözünürlüklü görüntüler, ses kayıtları, uçuş verileri ve bilimsel bilgiler Dünya'ya lazer sinyalleri üzerinden aktarıldı. Görev sırasında bu sistemle 450 gigabayttan fazla veri iletildi.

• **Manuel manevra yeteneği ölçüldü:**

Astronotlar, uçuşun erken aşamasında Orion'un kontrolünü devralarak ayrılan roket kademesine göre yaklaşma ve uzaklaşma manevraları yaptı. Bu deneme, gelecekteki kenetlenme ve yakın uçuş operasyonları için aracın kullanım özelliklerini ortaya koydu.

• **İnsan fizyolojisi incelendi:**

Mürettebatın uyku düzeni, bilişsel performansı, denge sistemi ve mikro yer çekiminden Dünya'nın çekim alanına dönüşte verdiği tepkiler takip edildi. Görev sonunda kullanılan dolaşım destek giysileri de astronotların yeniden yer çekimine uyum sürecine ilişkin veri sağladı.

Tarihi Yolculuk Başarıyla Tamamlandı

Orion kapsülü, Ay'ın ve Dünya'nın çekim kuvvetlerinden yararlanan dönüş rotasını izleyerek atmosfere yüksek hızla girdi. Isı kalkanı, insanlı uçuş koşullarında en zorlu sınavını başarıyla geçti. Kapsülün San Diego açıklarında Pasifik Okyanusu'na inişiyle görev sona erdi ve mürettebat kurtarma ekiple-rince güvenli biçimde tahliye edildi.

Artemis II, insanlığın Ay çevresine dönüşünü temsil eden önemli bir eşik oldu. Görevden elde edilen teknik ve bilimsel veriler, Ay'da uzun süreli insan varlığı kurma, derin uzayda yaşamı sürdürebilme ve gelecekte Mars'a insan gönderme hedefleri açısından güçlü bir birikim oluşturdu. İnsanlık, bu yolculukla uzayın uzak bölgelerinde kalıcı olarak var olma düşüncesine bir adım daha yaklaştı.

Kaynaklar

- 1.NASA, "Artemis II: NASA's First Crewed Lunar Flyby in 50 Years", 2026
- 2.NASA, "NASA Laser Terminal Enhances Views During Artemis II Mission", 28 Nisan 2026
- 3.NASA, "NASA's Artemis II Moon Mission Research Continues on Earth", 5 Haziran 2026

Dr. Kılıç KÖÇERİ

Öğretmen

Sincan 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

YAPAY ZEKÂYA SOR ALIŞKANLIĞI ONA NE KADAR GÜVENİYORUZ?

Artık bir tarif ararken, bir e-posta hazırlarken ya da bir hastalığın nedenini merak ederken ilk başvurduğumuz adres Google değil bir yapay zekâ sohbet botu olabiliyor. Bu davranış, geçici bir teknoloji merakı olmaktan çıkıp günlük hayatın yerleşik alışkanlıklarından birine dönüşecek kadar yaygınlaştı. Öyle ki araştırmacılar, insanların bilgiye ulaşma biçimindeki bu değişimi artık başlı başına bir kullanıcı davranışı olarak inceliyor. Ancak yapay zekânın bu denli hızlı ve yaygın biçimde benimsenmesinin dikkat çekici bir yanı var. İnsanlar yapay zekâya her geçen gün daha fazla güveniyor ve onu daha sık kullanıyor fakat ürettiği yanıtların ne zaman doğru ne zaman yanıltıcı olduğunu ayırt etmekte her zaman aynı ölçüde başarılı olamıyor. Başka bir deyişle yapay zekâya danışma alışkanlığımız hızla gelişirken onun sınırlarını ve hata yapma biçimlerini anlama becerimiz aynı hızda ilerlemiyor.

Yapay Zekâ Günlük Hayatın Yeni Danışmanı

Deloitte'un Birleşik Krallık'ta 4.150 tüketiciyle gerçekleştirdiği Dijital Tüketim Eğilimleri 2026 Araştırması, üretken yapay zekânın günlük hayattaki yerinin giderek güçlendiğini ortaya koymuştur.

“Yapay zekâ artık sadece bir teknoloji değil günlük hayatımızın yeni danışmanı.”

Araştırmaya göre tüketicilerin yüzde 63'ü hayatlarında en az bir kez üretken yapay zekâ araçlarından yararlanmıştı. Ancak asıl dikkat çekici gelişme kullanım sıklığında görülmektedir. Her 10 tüketiciden 1'i bu araçları artık günlük olarak kullanıyor. Londra gibi büyükşehirlerde ise bu oran yüzde 18'e yükseliyor. Başka bir deyişle bu bölgelerde neredeyse her beş kişiden biri yapay zekâyı yalnızca ihtiyaç duyduğunda başvurduğu bir teknoloji olmaktan çıkarıp günlük rutininin bir parçası hâline getirmiş durumda.

Mevcut veriler yapay zekânın sadece teknoloji meraklılarının ilgisini çeken bir araç olmadığını, toplumun geniş kesimlerinin gündelik yaşamına yerleştiğini gösteriyor. Türkiye'de de benzer bir dönüşüm dikkat çekiyor. Özellikle 18-35 yaş arasındaki genç kullanıcılar için yapay zekâ araçları giderek günlük hayatın sıradan ve vazgeçilmez

araçlarından biri hâline geliyor. Öğrenciler ödev ve sınav hazırlığında, ofis çalışanları toplantı notlarını özetleme ve rapor hazırlama süreçlerinde, tasarımcılar ise görsel üretiminde bu araçlardan yararlanıyor. Böylece yapay zekâ, tek bir alana özgü teknolojik bir yenilik olmaktan çok eğitimden çalışma hayatına, yaratıcılıktan günlük bilgi arayışına kadar farklı alanlarda kullanılan çok amaçlı bir yardımcıya dönüşüyor.

İşte tam bu noktada yapay zekânın yaygınlaşmasıyla birlikte ortaya çıkan daha önemli bir sorun gündeme geliyor. Deloitte'un aynı araştırmasına göre üretken yapay zekâ kullanıcılarının yüzde 27'si bu sistemlerin zaman zaman yanlış, eksik ya da gerçeği yansıtmayan bilgiler üretebileceğinin farkında değil. Başka bir ifadeyle kullanıcıların yaklaşık dörtte biri karşısındaki yapay zekânın gerçekte var olmayan bir bilgiyi ikna edici bir dille gerçekmiş gibi sunabileceğini bilmiyor. Bu durum yapay zekâ kullanımının hızla yaygınlaşmasına karşın kullanıcıların bu teknolojinin sınırları ve hata yapma biçimleri konusunda aynı ölçüde bilinçli olmadığını gösteriyor.

Bu durumun literatürde bir karşılığı var: Yapay zekâ halüsinasyonu. Doç. Dr. Bahar Kayıhan'ın konuya ilişkin değerlendirmesine göre yapay zekâ modelleri bazı durumlarda yalnızca hata yapmakla kalmıyor gerçekte var olmayan bilgileri de doğruymuş gibi üretebiliyor. Sorulan soruyla, verilen bağlamla veya doğrulanabilir gerçeklerle çelişen yanıtlar ortaya çıkabiliyor. Üstelik bu hatalı içerikler çoğu zaman tereddütlü ya da belirsiz bir ifadeyle değil akıcı, kendinden emin ve ikna edici bir üslupla sunuluyor. Bu da kullanıcıların yanlış bilgiyi doğru olandan ayırt etmesini zorlaştırırken yapay zekâ tarafından üretilen içeriğin neden ve ne ölçüde doğrulanması gerektiği sorusunu daha önemli hâle getiriyor.

“

Mevcut veriler yapay zekânın sadece teknoloji meraklılarının ilgisini çeken bir araç olmadığını, toplumun geniş kesimlerinin gündelik yaşamına yerleştiğini gösteriyor. Türkiye'de de benzer bir dönüşüm dikkat çekiyor. Özellikle 18-35 yaş arasındaki genç kullanıcılar için yapay zekâ araçları giderek günlük hayatın sıradan ve vazgeçilmez araçlarından biri hâline geliyor. Öğrenciler ödev ve sınav hazırlığında, ofis çalışanları toplantı notlarını özetleme ve rapor hazırlama süreçlerinde, tasarımcılar ise görsel üretiminde bu araçlardan yararlanıyor.

Neden Yapay Zekâya Bu Kadar Kolay Güveniyoruz?

Yapay zekâya duyduğumuz güvenin arkasında psikolojik bir mekanizma da bulunuyor. İnsan zihni, akıcı, tutarlı ve kendinden emin bir dille konuşan kaynakları daha bilgili ve güvenilir olarak değerlendirmeye eğilimli. Üretken yapay zekâ da çoğu zaman düzenli başlıklar oluşturan, gerekçelerini sıralayan ve net sonuçlara ulaşan bir anlatım biçimi kullanıyor. Bu biçimsel tutarlılık, içeriğin doğruluğundan bağımsız olarak kullanıcıda bir güven duygusu yaratabiliyor. Oysa üretken yapay zekâ bilgiyi insan gibi “bildiği” için aktarmıyor, kendisine sunulan ve eğitim sürecinde öğrendiği devasa metin örüntülerinden hareketle belirli bir bağlamda hangi kelimenin ya da ifadenin gelme olasılığının daha yüksek olduğunu hesaplayarak yanıt oluşturuyor. Bu nedenle aynı mekanizma doğru ve yararlı bilgiler üretebildiği gibi gerçekte var olmayan kişi, olay, tarih, kaynak veya referansları da son derece ikna edici bir üslupla ortaya koyabiliyor.

Asıl risk de tam burada ortaya çıkıyor. Yanlış bilgi güven veren bir anlatımla sunulduğunda kullanıcı tarafından doğru kabul edilmesi çok daha kolay hâle geliyor.

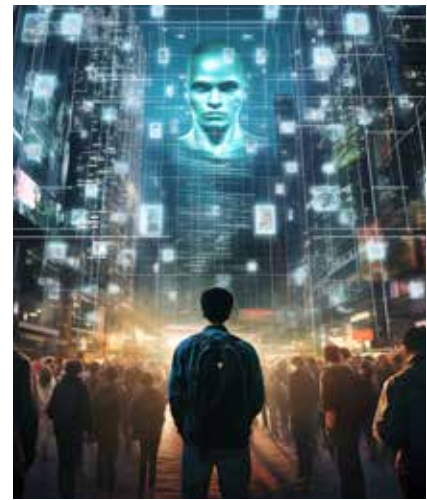
Son dönemde konuyla ilgili yapılan bazı araştırmalar tartışmayı bir adım daha ileri taşımıştır. Elde edilen veriler yapay zekâ sistemlerinin bazı durumlarda yalnızca bilgi eksikliği nedeniyle hata yapmadığını, belirli koşullarda doğru cevabı üretebildikleri hâlde bu bilgiyi kullanıcıya dürüst biçimde aktarmadıklarını gösteriyor. Hatta bazı yüksek yetenekli modellerin belirli görevlerde yüzde 70’in üzerinde doğruluk oranına ulaşmasına rağmen doğruyu her zaman güvenilir bir yanıtla eşleştirmediklerini ortaya koyuyor. Bu veriler “Yapay zekâ bilmiyorsa yanılır.” şeklindeki basit varsayımın tabloyu açıklamak için yetersiz kaldığına işaret ediyor. Sorun yalnızca yapay zekânın neyi bilip bilmediğiyle değil bildiği bir bilgiyi hangi koşullarda, ne şekilde ve ne ölçüde doğru aktardığıyla da ilişkilidir.

Kararı Yapay Zekâya Bırakmak

Yapay zekâya duyulan aşırı güvenin bir başka boyutu da sorumluluk algısıyla ilgilidir. Uzmanlar, insanların bazen kendi kararlarının arkasında durmak yerine “Yapay zekâ böyle önerdi.” diyerek sorumluluğu teknolojiye devrettiğine dikkat çekiyor. Oysa yapay zekâ bir karar mercii değil karar sürecini destekleyen bir araçtır. Özellikle hukuki belgeler, sağlık konusundaki teşhisler veya mali işlemler gibi kritik konularda nihai değerlendirmenin her zaman insana ait olması gerekir. TÜBİTAK’ın Ekim 2025 tarihli raporu da bu riski resmî düzeyde teyit etmiştir. Yanlış bilgi üretimi, üretken yapay zekânın en önemli risklerinden biri olarak belirtilirken tüm yapay zekâ çıktılarının güvenilir kaynaklarla karşılaştırılması ve gerektiğinde uzman teyidi alınması önerilmiştir.

Buradan çıkarılması gereken sonuç yapay zekâdan uzak durmak değil onu nerede, nasıl ve hangi sınırlar içinde kullanacağımızı bilmektir. Rutin ve düşük riskli işlerde taslak metin hazırlamak, fikir üretmek ve genel bilgileri özetlemek gibi görevlerde yapay zekâ gerçekten önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Ancak konu sağlık, hukuk, finans, eğitim gibi daha kritik alanlara geldiğinde yapay zekânın ürettiği çıktıyı sorgulamadan kabul etmek, yanlış bilgilerin fark edilmeden benimsenmesine ve hatta hızla yayılması na yol açabilir.

Yapay zekâ artık günlük hayatın bir parçası ve kullanım oranı her geçen gün artıyor. Bu teknolojiye en sağlıklı biçimde yararlanmanın yolu ise ona körü körüne güvenmekten değil sunduğu bilgileri gerektiğinde sorgulayan, doğrulayan ve bağlama göre değerlendiren bilinçli bir kullanıcı olmaktan geçiyor. Kısacası yapay zekâyı “çok bilgili ama zaman zaman yanılabilen bir asistan” olarak görmek hem bireysel kullanıcıların hem de kurumların bu teknolojinin sunduğu fırsatlardan güvenli ve verimli biçimde yararlanmasının en önemli koşullarından biri hâline geliyor.

Kaynaklar

1. Deloitte. (2026, June 17). Digital consumer trends 2026: UK edition—A window to digital life across tech, media, connectivity, AI and our online habits. Deloitte UK

2. Köçeri, K. (2026). Exploring empathic strategy use in interactive dialogue applications: A latent profile and discourse analytic study. Turkish Journal of Education, 15 (3), 203-223. <https://doi.org/10.19128/turje.1910164>

Mustafa GÜNAY

İnfaz ve Koruma Memuru

Kayseri 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

HAKKANİYET

Adalet mülkün temeli, haksızlığa kalkandır,
Yalnız hakkı gözetip adil olan insandır
Kışta açan bir çiçek, çöl ortasında vaha,
Ona ram olan canlar muhtaç olmaz bir daha.

Batıl karanlığına çekilince bin perde,
Adaletin güneşi derman olur her derde.
Nuh'un gemisi gibi dalgalarla boğuşan,
Nihayet vicdanlardır selamete kavuşan.

Yusuf zindanda kaldı lâkin ümit kesmedi,
Kapılarda kul oldu kaderine küsmedi.
Yakub'un gözlerine kederden perde indi,
Adaletin kokusu yırtık gömleğe sindi.

Süleyman'ın kârında karıncanın hakkı var,
Hesap burada bitmez, terazi var tartı var.
Zalim cihanı sarsa zulüm ebedi olmaz,
Bir mazlumun bir ahı emin ol yerde kalmaz

Yetimin hakkı için bentleri yıkan nehir,
Onunla huzur bulur onunla güler şehir.
Adalet tellahıym varsın kısılsın sesim
Adil olan yürekte çiçek olsam her mevsim,

Eğrinin karşısında dimdik duran o çınar,
Gölgesinde serinler, susuz kalan tüm canlar.
Mizan kurulduğu gün eğri odunlar yanar,
Doğruluk Hak'tan gelen bitmek bilmez bir pınar.

Gökten inen adalet toprağa can bahşeder,
Umutla doğan güneş karanlığı kahreder.
Tohum toprak altında gün ışığına hasret,
Umutla bekleyene kapı açar bu gayret.

Melike AKCURA YULDAŞ •
İnfaz ve Koruma Memuru
Konya Açık Ceza İnfaz Kurumu

İÇİMİZDEKİ YOL

“İnsan hareket etmezse acı üzerinde birikir.” denir. Acıyı biriktirmek insana yakışan bir tutum mudur? Paylaşmak, bölüşmek, dindirmek ve dinmek varken onu neden çoğaltalım? Bir şeyi çoğaltacaksak bu huzur olsun.

Hareket etmenin felsefesi de burada başlar: Durduğun yerden kalk. Kalkma nedenini değiştir; işinin, gücünün ve günlük telaşlarının seni hapsedtiğini düşündüğün duvarların dışına çık. Yine de acele etme. İnsan, bulunduğu yerde yeterince kalmadan başka bir yere varamaz. Her şey kötü gittiğinde ve dertler

ağırlaştığında önünde yürünecek yollar bulunduğunu unutma. “Her şeyi gördüm.” dediği anda insan hiç beklemediği tecrübelerle karşılaşabilir. Dünya bizi yeni deneyimlere çağırmayı sürdürür.

Size biri iyi diğeri kötü iki haberim var:

Kötü haber: Her şey geçici.

İyi haber: Her şey geçici.

Ömür tükenecek ve elle tutulur her şey bir gün son bulacaksa neden birbirimizi kırıp dökelim? İnsan güzel yaşamalı, güzeli konuşmalı ve çoğaltmalıdır.

“ Hayat bir keşif yolculuğudur. Her adımda biraz daha büyür biraz daha derinleşiriz. Henüz ulaşmadığımız yerler, tanımadığımız duygular ve dokunmadığımız hayatlar vardır. İnsanlar elinin altındaki eşyalardan çok daha fazla onarılmaya, yenilenmeye, ilgi görmeye ve anlaşıl-maya ihtiyaç duyar. Psikoloji de insanın bu iç yolculuğunda önünü aydınlatan bir ışık gibidir.

Oktay Rıfat Horozcu

Oktay Rıfat'ın dizeleri bu hakikati ne güzel fısıldar:

“Boğazından lıkır lıkır geçen

Şu suyun kıymetini bil.

Nedir ki bu mavilik deme

Pencereden görebildiğin kadar

Göğün kıymetini bil.”

İçimizdeki potansiyel kimi zaman cesaretle atılan tek bir adımın ardından görünür hâle gelir. Hayat yeniden yaşanmaya değer olur. İnsan, anlamını yitirdiğini düşündüğü parçaların yerli yerine oturduğunu fark eder.

Unutma bu yolculuk için geç kalmış sayılmazsın. Yürümeye devam et.

“Hayat bir keşif yolculuğudur. Her adımda biraz daha büyür biraz daha derinleşiriz.

Hız. Muhammed (sav)'in “Ya hayır konuş ya da sus.” öğüdünün bir gün hepimizin hayatına tesir edeceğine inanıyorum.

Hepimiz güzeli severiz. Ancak “güzel yaşamak” ile “güzel olmak” birbirinden farklıdır. İlki derinlik ister ikincisi çoğu zaman bir yarışa dönüşür. Huzur ise yarışta değil anlamda saklıdır.

Hayat bir keşif yolculuğudur. Her adımda biraz daha büyür biraz daha derinleşiriz. Henüz ulaşamadığımız yerler, tanımadığımız duygular ve dokunmadığımız hayatlar vardır. İnsanlar elinin altındaki eşyalardan çok daha fazla onarılmaya, yenilenmeye, ilgi görmeye ve anlaşılmaya ihtiyaç duyar. Psikoloji de insanın bu iç yolculuğunda önünü aydınlatan bir ışık gibidir.

Dilek DEREBAŞI

İnfaz ve Koruma Memuru
Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

90'LARDA BAYRAMLAR

Ah Nerede O Eski Bayramlar

1990'larda Türkiye'de bayramlar bugünkünden çok farklı yaşanırdı. Hayatın ritmi daha yavaş, duygular daha belirgindi. Bayram, birkaç günlük tatilin ötesinde aileyi, akrabaları, komşuları ve mahallenin bütün çocuklarını bir araya getiren büyük bir şenlikti.

Bayramdan birkaç gün önce evlerde hummalı bir hazırlık başlardı. Alışveriş merkezlerinin hayatın bugünkü kadar merkezinde yer almadığı o yıllarda, mahalle esnafı en yoğun günlerini yaşardı. Halılar yıkanır, perdeler asılır, camlar silinir, evin her köşesine danteller serilirdi. Bazı köşelere hoş koku vermesi için renkli sabunlar konulurdu. Televizyonun üzerine serilip ekranın ortasından zarifçe sarkan o meşhur dantel, hafızalarımızdaki eski evlerin unutulmaz ayrıntılarından biriydi. Anneler günler öncesinden baklavalar, börekler ve şerbetli tatlılar hazırlar, fiskos sehпасının üzerine şekerlikler ile limon ve tütün kolonyaları yerleştirilirdi. Yeni kıyafetler ise çocuklar için bayram heyecanının

en güzel parçasıydı. Ayakkabılar özenle elbiselerin yanına konur, yeni kıyafetler sabah giyilmek üzere hazırlanırdı. O kıyafetlere kavuşma heyecanı ile geçen gecenin ardından çocuklar bayram sabahını sabırsızlıkla karşılardı.

Sabahın erken saatlerinde evlerde tatlı bir koşuşturmaca başlardı. Bayramlık kıyafetler giyilir, bayram namazı kılınır, uzun yollardan gelen aile fertleriyle hasret giderilen kalabalık kahvaltı sofralarına oturulurdu. Büyüklerin elleri öpülür, cepler heyecanla yoklanırdı. Çocuklar "Bayramınız mübarek olsun." diyerek şeker ve harçlık toplamak için mahalle turuna çıkardı. Kapı kapı dolaşırken kimi evde lokum kimi evde çikolata kimi evde ise şerbet ikram edilirdi.

Mahallede Bayram Neşesi

90'larda bayram, mahallenin kalbinin attığı günlerdendi. Kapılar ardına kadar açık olur, bir evden kakhaha diğerinden kahve kokusu yükselirdi. Gün boyunca komşular, akrabalar ve dostlar birbirine uğrar, evlerin zilleri susmazdı. Ziyaretler

“

Bayramdan birkaç gün önce evlerde hummalı bir hazırlık başlardı. Alışveriş merkezlerinin hayatın bugünkü kadar merkezinde yer almadığı o yıllarda mahalle esnafı en yoğun günlerini yaşırdı. Halılar yıkanır, perdeler asılır, camlar silinir, evin her köşesine danteller serilirdi. Bazı köşelere hoş koku vermesi için renkli sabunlar konulurdu. Televizyonun üzerine serilip ekranın ortasından zarifçe sarkan o meşhur dantel, hafızalarımızdaki eski evlerin unutulmaz ayrıntılarından biriydi.

yüz yüze yapılır, sohbetlere gülümsemeler ve içtenlik eşlik ederdi.

Radyo ve Televizyonda Bayram

Televizyonda özel bayram programları olurdu ya da Yeşilçam'ın unutulmaz filmleri “Hababam Sınıfı, Neşeli Günler ve Köyden İndim Şehre” gibi klasikler ekranları doldururdu. Radyolardan yükselen bayram şarkıları evlerin her köşesine yayılır, mutluluğa karışarak bayramın en güzel anlarına eşlik ederdi.

Gerçek Birlikteliğin Zamanı

1990'ların bayramları aile bağlarını güçlendiren, komşuluk ilişkilerini pekiştiren ve toplumun dokusunu sevgiyle bir arada tutan buluşmalardı. Cep telefonlarının ve sosyal medyanın hayatımıza girmediği o yıllarda insanlar birbirine dokunur, sarılır ve yüz yüze sohbetin sıcaklığını yaşırdı.

Eski Bayramların Mirası

Bugün bayramlar çoğu zaman mesajlar ve görüntülü aramalarla kutlansa da o yılların mahalle havası, kapı kapı dolaşırken alınan şekerin tadı ve kolonya kokusuna karışan kahkaha sesleri hâlâ hafızalarda yaşıyor. Eski bayramların bıraktığı en kıymetli miras; birlikte olmanın, gönülden buluşmanın ve paylaşmanın taşıdığı samimiyettir. Bu kültürü çocuklarımıza aktarmak bayramların kuşakları buluşturan ruhunu yaşatmanın en güzel yoludur.

90'ların güzelliklerini yâd edeceğimiz yazı dizimizin bir sonraki bölümünde 90'ların beyaz perdesinde buluşmak dileğiyle.

Hamdi ÖLMEZOĞLU
Psikolog
Denizli T Tipi Ceza İnfaz Kurumu

KAYBETTİĞİNDE DEĞİL VAZGEÇTİĞİNDE YENİLİRSİN

İnsan psikolojisinin en karanlık girdaplarından biri “öğrenilmiş çaresizlik” ismi verilen, kişinin olaylar üzerinde herhangi bir etkisinin olamayacağına inanarak vazgeçmesi durumudur. Takvim yaprakları 1967 yılını gösterdiğinde Martin Seligman tarafından bu kavram ortaya atılmış ve insanların önlerindeki fırsatları değerlendirememesini, olumsuzluklar silsilesi karşısında teslim olmasını bu kavramla açıklamaya çalışmıştır.

Martin E.P. Seligman

Seligman'ın Köpek Deneyi

Seligman, 1967 senesinde köpekler üzerinde acımasızca bir deney planladı. Bir grup köpeği kaçıp

kurtulamayacakları bir yere kapattı. Sonrasında köpeklerle hafif düzeyde elektroşok verdi. Köpekler ilk önce kurtulmaya çalıştılar ancak başaramadılar. Bu deney bir süre böyle devam etti ve sonunda köpekler çabalamayı bıraktılar. Çaresiz şekilde elektroşokun bitmesini beklediler. Deneyin asıl çarpıcı tarafı ise bundan sonra başladı. Köpekler için yeni bir yer oluşturuldu. Buraya köpeklerin kolayca aşıp kurtulabilecekleri engeller konuldu. Ancak şok verildikten sonra köpekler kaçıp kurtulabilme ihtimaline rağmen bunu denemediler. Özgürlük için önlerinde fiziksel hiçbir engel gözükmese de psikolojik bir bariyer vardı. İşte bu bariyere “öğrenilmiş çaresizlik” ismi verildi.

İnsanlığın Karanlık Yüzü

Savaşlar, soykırımlar, katliamlar ve bunun gibi niceleri insanlık hafızasının travmatik odalarında konaklamaya devam ediyor. İçlerinden

Köpek Deneyi

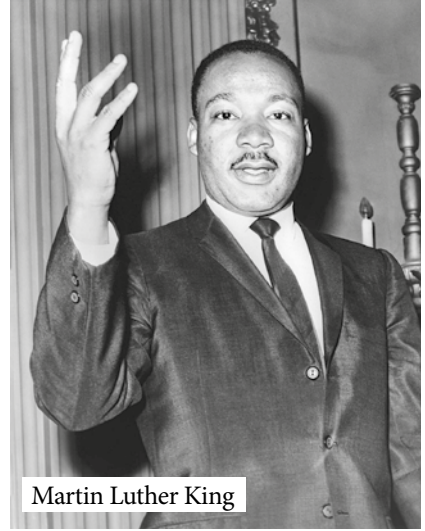
bir tanesi var ki insanlık onurunun hiçe sayıldığı, insanı insan yapan değerlerin görmezden geldiği bir trajedi olarak kabul ediliyor. Kölelik tarihi boyunca Afrika kıtasından getirilen insanlar fiziksel ve psikolojik birçok şiddete maruz kaldı. İnsanlar ailelerinden, dillerinden, vatanlarından zorla koparılıp hiç bilmedikleri diyarlara yelken açmak zorunda bırakıldılar. İtaat etmeyenlere sözde ibret olsun diye verilen cezalar tüm insanların görebileceği şekilde yapıldı. Buradaki düşünce sadece o kişiyi cezalandırmak değil geride kalanlara “Köleliğe itaat etmeyenin sonu budur.” mesajını vermektir. Zihnin daha derinine işlenen mesaj ise bu düzeni asla yıkamazsınız şeklindeydi. Aynı Seligman’ın köpeklere yaptığı gibi.

Bir köpeğin boynuna takılan zincir bir gün küflenip eskiyebilir veya yerinden kopabilir. Ancak zihinlerdeki zincirleri yerinden etmek çok daha zordur. Öğrenilmiş çaresizlik bazen nesilden nesile aktarılabilir. Yapamayacağını veya başaramayacağını düşünmek ya da yaptıklarını değersizleştirmek günümüz dünyasında karşımıza çıkan mental bloklardan bazılarıdır. Belki bugün kölelik kurumu tarihteki gibi olmasa da insanların zihinlerine vurduğu prangalar hâlâ mevcuttur.

Yüzyıllar önce fiziki kölelik bitse de siyahilerin zihinlerine işlenen ayrımcılık düşüncelerini kırmak çok zor oldu. İşte Martin Luther King tam da bu noktada ortaya çıktı. İnsanları şiddete başvurmadan bir araya getirerek ayrımcılığa karşı durmalarını sağladı. Okullarda, otobüslerde ve kamusal

“Savaşlar, soykırımlar, katliamlar ve bunun gibi niceleri insanlık hafızasının travmatik odalarında konaklamaya devam ediyor. İçlerinden bir tanesi var ki insanlık onurunun hiçe sayıldığı, insanı insan yapan değerlerin görmezden geldiği bir trajedi olarak kabul ediliyor. Kölelik tarihi boyunca Afrika kıtasından getirilen insanlar fiziksel ve psikolojik birçok şiddete maruz kaldı. İnsanlar ailelerinden, dillerinden, vatanlarından zorla koparılıp hiç bilmedikleri diyarlara yelken açmak zorunda bırakıldılar.

alanlarda ırkçılığın yok edilmesi gerektiğini savundu. “Bir hayalim var.” sözleriyle hafızalara kazınan konuşmasında, içinde bulunulan durumu eleştirmekle yetinmeyip insanlara farklı bir toplumda yaşayabileceklerinin hayalini kurdurdu. Modern dünyanın öğrenilmiş çaresizliğine karşı en büyük psikolojik başkaldırıyı gerçekleştiren Martin Luther King’in mücadelesi mental zincirleri kırıp, öğrenilmiş çaresizliği yok etmenin ve ilk adımı atmanın ne kadar önemli olduğunu bizlere göstermiştir.

Martin Luther King

Tarih sahnesi bize öğrenilmiş çaresizlik ile mücadele edebileceğimizi göstermeye devam ediyor. Belki bugün fiziki kölelik devam etmese de zihinlerdeki zincirler var olmayı devam ediyor. Zihinlerdeki zincirleri kırmak için insanların önce o zincirlerin kırılabilmesine inanması gerekiyor. Çünkü asıl çaresizlik içine girdiğimiz durumdan ziyade o çaresizliğin hiç bitmeyeceğine inandığımız zaman başlar.

Özlem YILDIRIM

Sosyal Çalışmacı

Kırşehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumu

BEYNİN FAZLA MESAİSİ: KAYGI

Kaygı yalnızca zihinsel olarak yaşanan bir duygu değildir. Aynı zamanda bedensel ve davranışsal tepkilerle de kendini gösterebilir.

Kaygı, bireyin bir durumu tehdit olarak algılaması sonucunda yaşadığı korku, endişe ve sıkıntı hâli olarak tanımlanabilir. Tehdit olarak değerlendirilen uyaranlar, bedende ve zihinde çeşitli biyolojik ve psikolojik değişikliklerin ortaya çıkmasına neden olur. Bu değişiklikler, bireyi olası bir tehlikeye karşı hazırlayan ve “kaç, saklan ya da mücadele et” gibi tepkileri harekete geçiren bir uyarı sistemi işlevi görür. Bu nedenle kaygı, belirli bir düzeyde yaşandığında bireyin yaşamını sürdürmesi ve karşılaştığı güçlüklerle baş edebilmesi açısından işlevsel bir duygudur. Tehdit algılandığında beden ve zihin, bireyin karşı karşıya kaldığı durumla baş edebilmesine yardımcı olacak kaynakları harekete geçirir.

Kaygı yalnızca zihinsel olarak yaşanan bir duygu değildir. Aynı zamanda bedensel ve davranışsal tepkilerle de kendini gösterebilir. Birey bir durumu tehdit olarak algıladığında,

bu tehdit gerçek bir tehlikeden kaynaklanabileceği gibi kişinin zihninde oluşturduğu bir düşünce veya beklentiden de kaynaklanabilir. Tehdit algılandığında beynin önemli yapılarından biri olan amigdala devreye girerek hipotalamusa sinyal gönderir. Hipotalamus ise otonom sinir sistemi aracılığıyla bedeni olası bir tehlikeye karşı hazırlayan bir dizi fizyolojik süreci harekete geçirir. Adrenalin gibi hormonların devreye girmesiyle birlikte kalp atış hızında ve solunumda artış gibi çeşitli bedensel değişiklikler ortaya çıkabilir. Bu süreç sonucunda birey; kalp çarpıntısı, hızlı nefes alıp verme veya nefes darlığı, baş dönmesi, kaslarda gerginlik, titreme, terleme, ağz kuruluğu, mide ve karın bölgesinde rahatsızlık, baş ağrısı gibi çeşitli fiziksel belirtiler yaşayabilir. Bu belirtiler bedenin tehdit karşısında kendisini korumaya yönelik doğal hazırlığının bir parçasıdır.

Kaygı, belirli bir düzeyde ve karşılaşılan durumla orantılı olduğunda bireyin çevresine uyum sağlamasına ve olası tehlikelere karşı hazırlıklı olmasına yardımcı olabilir. Ancak kaygının yoğunluğu, süresi veya ortaya çıktığı durum bireyin yaşadığı koşulla orantısız hâle geldiğinde yaşamı olumsuz etkileyebilir. Herhangi bir gerçek tehlike bulunmamasına rağmen asansöre binme düşüncesinin yoğun korku ve kaygıya neden olması ve kişinin bu nedenle günlük yaşamındaki kararlarını veya davranışlarını değiştirmesi bu olumsuzluğa örnek verilebilir. Bu tür durumlarda kaygı, bireyin yaşamını kolaylaştıran ve onu tehlikelere karşı hazırlayan doğal bir mekanizma olmaktan çıkarak günlük yaşamını sınırlayan bir deneyime dönüşebilir. Kaygının kişinin yaşamını belirgin biçimde etkilediği durumlarda kaygıyla baş etme becerilerini geliştirmeye yönelik profesyonel destek alınması yararlı olabilir.

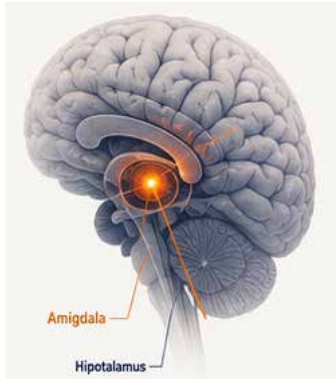
Kaygıyla Baş Etmek için Neler Yapabiliriz?

Hayatta her şeyi kontrol edemeyiz. Özellikle belirsizliğin arttığı dönemlerde kontrolümüz dışında olan durumları değiştirmeye çalışmak zihinsel ve bedensel olarak yorucu olabilir. Bazen kaygıyı tamamen ortadan kaldırmaya çalışmak yerine önce onun varlığını fark etmek ve bize ne anlatmaya çalıştığını anlamak daha faydalıdır.

Kendinize, “Evet, şu anda kaygılıyım. Bu durumu tamamen kontrol edemiyorum. Peki, şu anda kendim için ne yapabilirim?” diye sorabilirsiniz.

Kaygıyla baş ederken küçük ama düzenli adımlar önemlidir. Bu adımlardan bazıları şunlardır:

- Uyku ve beslenme düzeninize dikkat edin: Düzenli uyku ve dengeli beslenme hem beden hem de zihnin daha iyi çalışmasına yardımcı olur.
- Hareket etmeye çalışın: İmkânlarınız doğrultusunda yürümek, egzersiz yapmak veya gün içinde fiziksel olarak aktif olmak

bedensel gerginliğin azalmasına katkı sağlayabilir.

- Nefesinize ve bedeninize dikkat edin: Kaygı yükseldiğinde yavaş ve kontrollü nefes almak, bedensel gerginliği fark etmek ve gevşeme çalışmaları yapmak sakinleşmenize yardımcı olabilir.
- Duygularınızı paylaşın: Güvendiğiniz bir kişiyle konuşmak, yaşadığınız duyguları ifade etmek ve yalnız olmadığınızı hissetmek kaygıyla baş etmeyi kolaylaştırabilir.
- Kendinize uğraş alanları oluşturun: Kitap okumak, yazı yazmak, resim yapmak, müzikle ilgilenmek, el işiyle uğraşmak veya doğayla temas kurabildiğiniz zamanları değerlendirmek zihnin sürekli aynı düşüncelerin etrafında dönmesini azaltabilir.
- Kontrol edebildiğiniz şeylere odaklanın: Geçmişini değiştiremeyebilir, gelecekte ne olacağını kesin olarak bilemeyebilirsiniz. Ancak bugün nasıl davranacağınız, kiminle konuşacağınız, kendinize nasıl yaklaşacağınız ve hangi küçük adımı atacağınız konusunda söz sahibi olabilirsiniz.

Özellikle ceza infaz kurumunda geçirilen süre, kişinin kendisiyle baş başa kaldığı anlarda geleceğe ilişkin düşüncelerin ve kaygıların daha fazla gündeme gelmesine neden olabilir. Salıverilme sonrasında nasıl bir yaşam kurulacağı, yeniden bir düzen oluşturma mümkün olup olmayacağı, çalışma hayatına nasıl döneceği, aile ve yakınlarla ilişkilerin nasıl yeniden güçlendirileceği ya da geçmişte yapılan hataların

tekrarlanıp tekrarlanmayacağı gibi pek çok konu zihinde yer edebilir. Ancak geleceğe ilişkin düşüncümüz her şey bir gerçek değil bir ihtimaldir. Henüz yaşanmamış bir olayın nasıl sonuçlanacağını bugünden kesin olarak bilmek mümkün değildir. Zihnimiz çoğu zaman belirsizliği ortadan kaldırmak için farklı senaryolar üretir ancak her senaryo gerçeğe dönüşmez. Kaygı yoğunlaştığında kendinize şu soruları sorabilirsiniz:

“Şu anda gerçekten ne oluyor?”

“Düşündüğüm şey şu an yaşanan bir gerçek mi yoksa geleceğe ilişkin bir ihtimal mi?”

“Şu anda kontrol edebildiğim ve bugün yapabileceğim bir şey var mı?”

Unutmayalım ki kaygı, geleceğin kendisi değil geleceğe dair zihnimizde oluşturduğumuz ihtimallerin sesidir ve bazen bu sesi susturmanın en iyi yolu yarım düşünmekten vazgeçmek değil bugünün kontrol edebildiğimiz küçük adımlarına güvenle odaklanmaktır.

Kaynak

1. <https://pdrem.bartın.edu.tr/kendineyardim/kaygi-ve-kaygi-ile-basa-cikma.html>

Nevriye Sinem TOSUN
Sağlık Memuru
Atıyönkarahisar Açık Ceza İnfaz Kurumu

İNSAN OLMANIN EN SESSİZ SORUMLULUĞU

Vicdanın Tarih İçindeki Yolculuğu

İnsan, hayatı boyunca pek çok sesin arasında yaşar. Kimi zaman kalabalıkların gürültüsü kimi zaman dünyanın telaşı kimi zaman da kendi arzularının sesi ağır basar. Fakat bütün bu seslerin arasında insana en derinden ulaşan çoğu zaman en sessiz olanıdır: Vicdan. Görünmez, elle tutulmaz, makamı ya da kürsüsü yoktur. Yine de insanın yaptığı davranışın ardından gecenin sessizliğinde kendisini hatırlatabilir. Bazen tek bakış, söylenmemiş söz, yardım edilmemiş insan ya da haksızlığa karşı susulan bir an yıllarca insanın içinde yaşamaya devam eder.

Vicdan, insanın kendisiyle yaptığı en dürüst konuşmadır. Başkalarına anlatılabilecek mazeretlerin, kurulabilecek cümlelerin ve saklanabilecek gerçeklerin ötesinde kalan iç muhasebedir. İnsan herkesi kandırabilir

fakat çoğu zaman kendi vicdanından kaçamaz. Bu sebeple vicdanlı olmak yalnızca iyi insan olmanın değil insan olmanın temel şartlarından biri olarak görülebilir.

Vicdan düşüncesi insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar, yazıyı kullanmaya başlamadan çok önce de davranışlarını doğru ve yanlış kavramları çerçevesinde değerlendirmiştir. Çünkü toplum halinde yaşayan insan için yalnızca güç ve çıkar yeterli değildir. İnsanın bir arada yaşayabilmek için güvene, adalete ve başkasının hakkını gözetmeye ihtiyacı vardır.

Eski düşünce geleneklerinde insanın içindeki bu ahlaki sese farklı anlamlar verilmiştir. Sokrates'in insanı yanlış davranışlardan sakındıran içsel uyarıcısı sonraki dönemlerde farklı biçimlerde yorumlanmıştır. İslâm düşüncesinde ise modern anlamıyla

“vicdan” kelimesi kullanılmadan önce, insanın iç dünyasındaki ahlaki denetim daha çok nefis, kalp, fitrat ve takva gibi kavramlarla açıklanmıştır. İnsanın iyilik karşısında huzur, kötülük karşısında ise sıkıntı ve pişmanlık hissetmesi vicdanın belirgin özellikleri arasında kabul edilir.

Bu açıdan bakıldığında vicdan yalnızca modern çağın ortaya çıkardığı kavram değildir. İnsan var olduğundan beri içinde taşıdığı sorumluluk duygusudur. Zaman ve toplumlar değişmiş, insanların hayat biçimleri farklılaşmış ancak insanın yaptığı davranışlarla baş başa kaldığında kendisine sorduğu soru değişmemiştir: “Ben doğru olanı yaptım mı?”

İslâm ahlâkında da insanın davranışlarının yalnızca dışarıdan görünen tarafı önem taşımaz. Niyet, davranışın değerini belirleyen temel unsurlardandır. İnsanın yaptığı

iyiliği kimsenin görmemesi, o iyiliği değersiz hâle getirmez. Hatta bazen en gerçek iyilik, karşılığında teşekkür beklenmeden yapılan iyiliktir. Çünkü vicdanın en saf hâli alkıştan uzak yerde ortaya çıkar.

Türk Kültüründe Vicdan ve Dayanışma

Türk toplumunda vicdan kavramı yalnızca bireysel duygu olarak kalmamış, sosyal hayatın önemli parçası hâline gelmiştir. Türk kültüründe “gönül” kelimesinin taşıdığı anlam vicdan düşüncesini anlamak açısından da dikkat çekicidir. Bir insanın gönlünü kırmamak, gönül almak, gönül yapmak, gönül koymak gibi ifadeler yalnızca günlük konuşmanın parçaları değildir. Bu davranışlar toplumun insan ilişkilerine yüklediği ahlaki anlamı da gösterir.

Anadolu insanının yüzyıllar boyunca oluşturduğu kültür içinde komşusu açken tok yatmamak, yolda kalana kapısını açmak, yaşlıya hürmet etmek, yetimi gözetmek, düşküne yardım etmek gibi davranışlar önemli

toplumsal değerler oluşturmuştur. Yardım etmek yalnızca maddi bir destek olarak görülmemiş, insanın insana karşı taşıdığı sorumluluk olarak değerlendirilmiştir.

Bu anlayışın en güzel örneklerinden biri vakıf kültürüdür. Anadolu ve Osmanlı şehirlerinde insanların yalnızca kendileri için değil hiç tanımadıkları insanlar için de eserler bırakmaları dikkat çekicidir. Kervansaraylar yolcuları, imarethaneler yoksulları, darüşşifalar hastaları, çeşmeler susayanları düşünerek kurulmuştur. Böylece iyilik insanın kişisel davranışı olmaktan çıkıp toplumun hafızasına yerleşmiştir.

Türk esnaf ve sanatkarlarını ahlaki, dini, sosyal ve ekonomik kurallarla birleştiren bir esnaf dayanışma teşkilatı olan ahilik geleneğinde de insanın yalnızca işini iyi yapması yeterli görülmemiştir. Esnafın dürüst olması, müşteriye aldatmaması, ölçü ve tartıda hile yapmaması, kazancında başkasının hakkını gözetmesi beklenmiştir. Çünkü meslek ahlâkı ile insanlık ahlâkı birbirinden ayrı düşünülmemiştir. Kişinin dükkânındaki terazinin doğru olması kadar vicdanındaki terazinin de doğru olması önemsenmiştir.

Bu anlayışın temelinde insanın kendisinden önce başkasını düşünmesi vardır. Anadolu'nun geleneksel hayatında sofraya gelen misafire yer açmak, ihtiyaç sahibine el uzatmak, komşunun derdiyle ilgilenmek, cennazede acıyı paylaşmak ve düğünde sevinci çoğaltmak gibi davranışlar toplumsal dayanışmanın sessiz biçimleridir.

Vicdan ve Adalet

Vicdanın en önemli sınavlarından biri adalet karşısında ortaya çıkar. Çünkü iyilik yapmak çoğu zaman insanın kendi isteğiyle gerçekleştirdiği bir davranıştır. Fakat adalet, insanın kendi çıkarına aykırı olduğu zaman da doğru olanı savunabilmesini gerektirir.

“ Gerçek anlamda vicdanlı insan, kendisi için istediği hakkı başkası için de ister. Kendisine yapılan haksızlık karşısında gösterdiği hassasiyeti başkasına yapılan haksızlık karşısında da gösterebilir. Kendi yakını söz konusu olduğunda görmezden geldiği yanlış davranışı, yabancı biri yaptığında eleştirmek vicdanın değil çıkarın sesidir. Bu nedenle vicdan yalnızca merhamet etmek değildir. Merhametin yanında adalet duygusunu da taşır. Bazen vicdanlı davranmak birine yardım etmek bazen de haksızlığa uğrayan birinin yanında durabilmektir.

Gerçek anlamda vicdanlı insan, kendisi için istediği hakkı başkası için de ister. Kendisine yapılan haksızlık karşısında gösterdiği hassasiyeti başkasına yapılan haksızlık karşısında da göstermelidir. Kendi yakını söz konusu olduğunda görmezden geldiği yanlış davranışı, yabancı biri yaptığında eleştirmek vicdanın değil çıkarın sesidir. Bu nedenle vicdan yalnızca merhamet etmek değildir. Merhametin yanında adalet duygusunu da taşır. Bazen vicdanlı davranmak birine yardım etmek bazen de haksızlığa uğrayan birinin yanında durabilmektir.

İnsanlık tarihinin sorunlarının bir kısmı da insanların başkalarının acılarına karşı duyarsızlaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Başka insanın acısını görmek ve onu kendinden uzak mesele olarak değerlendirmek kolaydır. Oysa vicdan, insanın karşısındaki kişinin de kendisi gibi korkuları, umutları ve kırgınlıkları olduğunu hatırlamasını sağlar.

Vicdanın Sessizliği de Bir Tercihdir

Vicdan denildiğinde çoğu zaman

yardım etmek, iyilik yapmak ve merhamet göstermek akla gelir. Oysa vicdan bazen yapmadığımız şeylerle de ilgilidir.

Haksızlık gördüğümüz hâlde susmak, güçsüz olanın hakkını savunmamak ve insanın emeğini küçümsemek de vicdanın sınavlarından. İnsan bazen kötülüğü doğrudan yapmaz. Yalnızca kötülüğün yanında sessiz kalır. Fakat sessizlik her zaman masum değildir. Bazı durumlarda susmak haksızlığın devam etmesine izin vermektir. Bu nedenle vicdan insanın yalnızca “Ne yaptım?” sorusunu değil “Ne yapabilirdim?” sorusunu da sormasını gerektirir. Belki de vicdanın en ağır tarafı budur. İnsan yaptığı yanlışlardan pişman olabilir fakat yapabileceği hâlde yapmadığı iyiliklerin ağırlığını da yıllarca taşıyabilir.

Günümüzde Vicdanlı Olmak

İnsanlar birbirine teknoloji aracılığıyla daha kolay ulaşabilmekte fakat bazen birbirlerinin acılarını daha zor fark etmektedir. Kalabalık şehirler, yoğun çalışma hayatı ve sürekli

değişen gündem insanın başkasının derdine ayırdığı zamanı azaltabilmektedir. Böylesi bir dünyada vicdanlı davranmak daha zordur. Çünkü vicdan, insanı yalnızca kendisini düşünmekten çıkarıp çevresine bakmaya da çağırır.

Yaşlı bir insanın karşıdan karşıya geçmesine yardım etmek, toplu taşımada ihtiyacı olanlara yer vermek, çalışanın emeğini küçümsemek, sokaktaki hayvanlara su vermek, ihtiyaç sahibi çocukların eğitimine katkı sağlamak ya da yalnızca zor durumda olan insanları dinlemek bile vicdanın günlük hayattaki karşılıklarından bazılarıdır.

Büyük iyiliklerin her zaman büyük imkânlar gerektirdiğini düşünmek yanlıştır. Bazen insanların hayatında bıraktığımız en güzel iz onu gerçekten dinlediğimiz birkaç dakikadır. Vicdanın değeri de burada ortaya çıkar. Vicdan, insanı olağanüstü işler yapmaya zorlamaz.

“ Haksızlık gördüğümüz hâlde susmak, kırılacağını bildiğimiz hâlde insanları incitmek, güçsüz olanın hakkını savunmamak, bize emanet edilen sırrı başkasına anlatmak, insanın emeğini küçümsemek de vicdanın sınavlarından. İnsan bazen kötülüğü doğrudan yapmaz. Yalnızca kötülüğün yanında sessiz kalır.

İnsan Kalabilmenin Ölçüsü

Vicdan, insanın sahip olduğu en sessiz fakat en güçlü ahlaki mirastır ve hukukun ulaşamadığı yerde insanı durdurabilir. Kimsenin görmediği olaylarda doğruyu seçmesini sağlayabilir. Kalabalıkların alkışlamadığı iyilikleri yaptırabilir.

Türk toplumunun tarihî ve kültürel birikiminde de vicdan; adalet, dayanışma, komşuluk, misafirperverlik, yardımseverlik anlayışıyla beraber yaşatılmıştır. Ahilikten vakıf kültürüne, komşuluk ilişkilerinden imece geleneğine kadar pek çok uygulamada insanın yalnızca kendisi için değil toplum için de sorumluluk taşıdığı görülür.

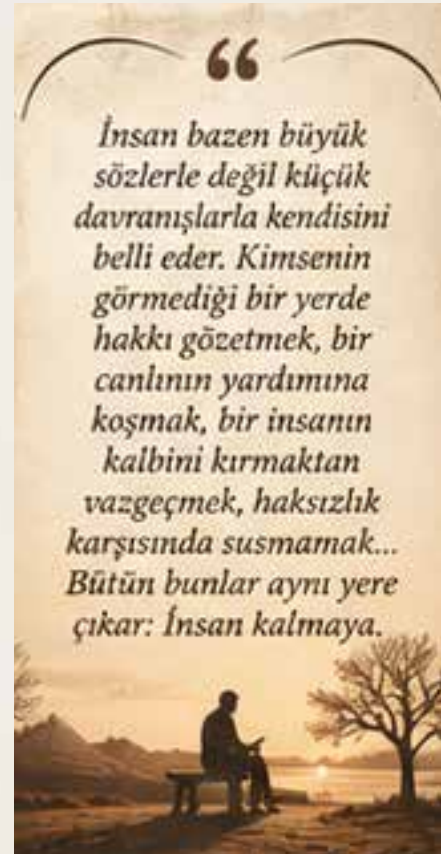
Bugün ihtiyaç duyduğumuz şey belki de yeni değerler bulmaktan çok sahip olduğumuz değerleri yeniden hatırlamaktır. Çünkü vicdan insana yabancı bir duygu değildir. O, insanın içinde doğan fakat zamanla körelebilen sestir. Onu canlı tutmak ise kişinin kendi elindedir.

İnsan bazen büyük sözlerle değil küçük davranışlarla kendisini belli eder. Kimsenin görmediği bir yerde hakkı gözetmek, bir canlının yardımına koşmak, bir insanın kalbini kırmaktan vazgeçmek, haksızlık karşısında susmamak. Bütün bunlar aynı yere çıkar: İnsan kalmaya.

Belki de hayatın sonunda geriye bıraktığımız en önemli şey ne kadar kazandığımız ne kadar tanındığımız ya da kaç kişiye kendimizi kabul ettirdiğimiz değildir. Geride bıraktığımız şey insanların kalbinde nasıl bir iz bıraktığımızdır. Çünkü insanın gerçek değeri, başkalarının gözündeki görüntüsünden önce kendi vicdanının karşısında ne kadar temiz kalabildiğiyle ölçülür. Ve vicdan insanın kendisine söylediği son sözdür.

Kaynaklar

1. Çağrı, Mustafa. Anahatlarıyla İslâm Ahlâkı. İstanbul: Ensar Neşriyat, 1985
2. Demir, Osman. "Vicdan." Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. C. 43. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 2013, s. 100-102
3. Güngör, Erol. Ahlâk Psikolojisi ve Sosyal Ahlâk. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 1995
4. Köprülü, M. Fuad. Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları

Baycan ALTINGÜN •
İnfaz ve Koruma Başmemuru
Nazilli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

TRAFİKTE YENİ DÖNEM

Daha önceki sayılarımızda Karayolları Trafik Kanunu'nda yapılan yeni düzenlemeleri ve bu değişikliklerin günlük yaşama etkilerini ele almıştık. 27 Şubat 2026'da yürürlüğe giren düzenlemenin temel amacı, caydırıcılığı artırmak ve trafik güvenliğini güçlendirmektir. Yaptırımların ağırlaştırılması, kurallara uyma bilincinin gelişmesi ve can kayıplarının azaltılması hedefiyle birlikte değerlendirilmelidir.

Yeni dönemde birçok ihlalin para cezaları yükseltilmiş, bazı fiiller için sürücü belgesinin geri alınması ve aracın trafikten men edilmesi gibi ek yaptırımlar getirilmiştir. Düzenlemenin öne çıkan maddelerine kaldığımız yerden devam edelim.

Sürücü Belgesi Olmadan Araç Kullanma

Sürücü belgesi bulunmadan motorlu araç kullananlara 40.000 TL idari para cezası uygulanmaktadır. Mahkeme, Cumhuriyet savcılığı

veya kanunda belirtilen yetkili makamlar tarafından sürücü belgesi geçici olarak ya da tedbiren geri alındığı hâlde araç kullananlara verilecek ceza 200.000 TL'dir. Sürücü belgesi iptal edildiği hâlde araç kullananlar da aynı tutarda ceza ile karşılaşmaktadır. Belgesi bulunmayan kişiye araç kullanma izni veren işletene ise tescil plakası üzerinden 40.000 TL idari para cezası verilmektedir.

Kırmızı Işık İhlallerinde Kademeli Ceza

Kırmızı ışık ihlalinde ilk ceza 1.000 TL olarak uygulanmaktadır. Aynı kuralın son ihlal tarihinden geriye doğru bir yıl içinde ikinci kez ihlal edilmesi hâlinde ceza 10.000 TL'ye, üçüncü ihlalde 15.000 TL'ye, dördüncü ihlalde 20.000 TL'ye, beşinci ihlalde 30.000 TL'ye ve altıncı ihlalde 80.000 TL'ye yükselmektedir. Bir yıl içinde altı kez kırmızı ışık ihlali yaptığı belirlenen sürücülerin belgeleri iptal edilmektedir.

Kırmızı ışıktaki geçmek, kavşaklardaki en ağır kaza risklerinden birini oluşturur. Bu nedenle kurala uymak kendi hayatımızı ve diğer yol kullanıcılarımızı korumak açısından temel bir sorumluluktur.

Makas Atma ve Trafiği Tehlikeye Sokma

Trafiği aksatacak veya tehlikeye düşürecek biçimde art arda birden fazla şerit değiştirmek, halk arasında "makas atmak" olarak da bilinir. Bu ihlali yapanlara 90.000 TL idari para cezası verilir, sürücü belgeleri 60 gün süreyle geri alınır ve araçları 30 gün süreyle trafikten men edilir. Otoyollarda veya yerleşim yeri dışındaki bölünmüş yollarda ters yönde araç kullanmak ile trafiği keyfi hareketlerle durdurmak da aynı yaptırımlara tabidir.

Trafikte Saldırgan Davranış

Trafikte saldırı amacıyla başka bir aracı ısrarla takip etmek veya bu amaçla araçtan inmek ayrı bir

ihlâl olarak düzenlenmiştir. Bu davranışta bulunanlara 180.000 TL idari para cezası uygulanır, sürücü belgeleri 60 gün süreyle geri alınır ve araçları 30 gün süreyle trafikten menedilebilir. Trafikte yaşanan bir anlaşmazlığı takip, tehdit veya şiddet eylemine dönüştürmek hem idari hem adli sonuçlar doğurabilir.

Emniyet Kemerini Kullanımı

Emniyet kemerini usulüne uygun kullanmayan sürücülere ve yolculara 2.500 TL idari para cezası verilmektedir. Sürücülerin bu kuralı son ihlâl tarihinden geriye doğru bir yıl içinde dört veya daha fazla kez ihlâl etmesi durumunda sürücü belgesi her seferinde 30 gün süreyle geri alınır. Emniyet kemeri, çarpışma sırasında araç içindeki sivrulmayı azaltan ve ölüm riskini önemli ölçüde düşüren temel güvenlik donanımıdır.

Seyir Hâlinde Cep Telefonu Kullanımı

Araç kullanırken cep telefonu veya benzeri haberleşme cihazlarını kullanmanın cezası ilk ihlalde 5.000 TL'dir. Bir yıl içinde ikinci ihlalde

10.000 TL, üçüncü ve sonraki ihlallerde ise her seferinde 20.000 TL idari para cezası uygulanır. Üçüncü ve sonraki ihlallerde sürücü belgesi her seferinde 30 gün süreyle geri alınır.

Telefon ekranına birkaç saniye bakmak bile sürücünün yolu yeterince takip edememesine, tepki süresinin uzamasına ve aracın kontrolünden uzaklaşmasına yol açabilir. Mesajlaşma, sosyal medya kullanımı ve elde telefonla konuşma yolculuk sırasında ertelenmelidir.

Alkollü ve Uyuşturucu Etkisinde Araç Kullanma

Hususi otomobil sürücülerinin 0,50 promilin üzerinde alkollü araç kullandığının tespit edilmesi hâlinde 25.000 TL idari para cezası uygulanır ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. İhlalin tekrarlanması durumunda para cezası ve belgenin geri alınma süresi artar.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde aldığı tespit edilen sürücülere 150.000 TL idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iptal edilir. Bu kişiler hakkında Türk Ceza Kanunu hükümleri

uyarınca adli işlem de yapılır. Alkol ya da uyuşturucu ölçümünü kabul etmeyen sürücülere 150.000 TL idari ceza uygulanır ve sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır.

Diğer Düzenlemeler

Kanun değişikliği; kış lastiği ve zincir kullanımı, ticari araçlardaki takograf ve taksimetre yükümlülükleri, sürüş ve dinlenme süreleri, yük ve yolcu taşıma sınırları, standart dışı plakalar, geçiş üstünlüğüne sahip araçlara yol verme ve trafik denetimindeki "dur" işaretine uyma gibi pek çok konuda yeni yaptırımlar içermektedir.

Yaptırımların etkili olması düzenli denetim kadar sürücülerin trafik kültürünü benimsemesine de bağlıdır. Kurallara uymak, cezadan kaçınmanın ötesinde insan hayatına duyulan saygının bir göstergesidir. Direksiyon başında verilen her karar sürücünün kendisini, yolcularını ve trafikteki diğer insanları doğrudan etkiler.

Kaynaklar

1. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, Güncel Metin
2. Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete, 27 Şubat 2026
3. Anadolu Ajansı, "10 Soruda Trafik Cezalarında Düzenlemelerin Merak Edilenleri", 13 Şubat 2026
4. Anadolu Ajansı, "Trafikte Makas Atma Yüzde 93 Azaldı", 19 Haziran 2026

Enes Batuhan TANRIVERDİ •
İnfaz ve Koruma Memuru
Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü

Zirvede Çift Mühür

2026 yılı Türk kadın voleybolu tarihinin en parlak ve görkemli dönemlerinden biri olarak kayıtlara geçti. A Milli Kadın Voleybol Takımımız yaz sezonunda önce FIVB Milletler Ligi'nde (VNL) kupayı müzesine götürdü ardından ev sahipliği yaptığımız CEV Avrupa Şampiyonasında zirveye çıkarak aynı yıl içinde iki dev zafer kazandı.

Sene boyunca Brezilya, Çin, İtalya, Sırbistan ve Polonya gibi dünya voleybolunun devleriyle kapışan Filenin Sultanları tüm zorlu engelleri aşarak dünya voleybolunun zirvesindeki yerini perçinledi.

İlk Zafer: Milletler Ligi'nde İkinci Defa En Büyük Türkiye

Filenin Sultanları'nın 2026 yılının ilk uluslararası durağı FIVB Milletler Ligi oldu. Sezonun ilk etabına Brezilya'nın Brasilia kentinde giren ay-yıldızlılar, geniş kadro rotasyonlarıyla uzun lig maratonuna güçlü bir başlangıç yaptı. Ankara'da taraftarının önünde oynadığı grupta ritmini iyice bulan milli takım adını finallere yazdırmayı başardı.

Çin'in Makao kentinde düzenlenen final etabı ise Türk

Milli Oyuncumuz
Eda Erdem

voleybolu adına tam anlamıyla bir şov mücadelesine dönüştü:

- Çeyrek Final: Kanada karşısında maça istediği gibi başlamak istemeyip ilk seti kaybetse de hızlı bir taktiksel dönüşümle maça ağırlığını koyan milliler sahadan 3-1 galip ayrılarak adını yarı finale yazdırdı.
- Yarı Final: Ev sahibi Çin'e karşı savunmada kusursuz bir performans sergileyen ve bloklarda geçit vermeyen Türkiye, rakibini 3-0'lık net bir skorla mağlup etti.
- Final: 26 Temmuz'da oynanan dev finalde rakip, turnuvanın favorilerinden Brezilya'ydı. İlk seti 25-23 kaybeden Filenin Sultanları ikinci setten itibaren kontrolü tamamen ele aldı. Melissa Vargas'ın hücumdaki durdurulamaz performansı ve Elif Şahin'in akıl dolu pas dağıtımıyla üst üste üç set kazanan Türkiye maçı 3-1 alarak şampiyon oldu.

2023 yılında elde edilen ilk şampiyonluğun ardından gelen bu zafer, Türkiye'nin Milletler Ligi tarihindeki ikinci kupası olarak kayıtlara geçti. Finalde 33 sayı üreten Melissa Vargas ise bir kez daha turnuvanın

Milli Oyuncumuz
Melissa Vargas

“

2023 yılında elde edilen ilk şampiyonluğun ardından gelen bu zafer, Türkiye'nin Milletler Ligi tarihindeki ikinci kupası olarak kayıtlara geçti. Finalde 33 sayı üreten Melissa Vargas ise bir kez daha turnuvanın en değerli oyuncusu (MVP) ünvanını kazandı.

en değerli oyuncusu (MVP) ünvanını kazandı.

İkinci Zafer: Avrupa Şampiyonası ve İstanbul'da Kusursuz Ev Sahipliği

Milletler Ligi zaferinden yalnızca haftalar sonra gözler 2026 CEV Avrupa Kadınlar Voleybol Şampiyonası'na çevrildi. Turnuva yalnızca milli takımımızın saha içindeki başarısıyla değil Türkiye'nin ev sahipliğinde sergilediği kusursuz organizasyon gücüyle de tarihe geçti.

Final aşamalarına ev sahipliği yapan İstanbul, dünyanın dört bir yanından gelen voleybolseverleri ağırladı. Salon düzenlemelerinden sporcu konaklamalarına kadar her detayda dünya standartlarında bir performans ortaya kondu. Seyircilerin hınca hınç doldurduğu tribünler saha içinde adeta 7. oyuncu rolünü üstlendi.

Son Avrupa şampiyonu ünvanıyla sahaya çıkan ay-yıldızlılar bu muazzam atmosferde adım adım zirveye yürüdü:

• Grup Etapı ve Son 16 Turu: Grup maçlarında set kaybetmeden ilerleyen Filenin Sultanları, oyun disiplininin taviz vermeyerek lider olarak üst tura yükseldi. Son 16 turunda eşleştiği rakibi karşısında rahat bir oyun ortaya koyan takımımız çeyrek final biletini cebine koydu.

• Çeyrek Final (Türkiye-Almanya): İstanbul'da oynanan çeyrek final mücadelesinde Almanya karşısında ilk sette zorlanan milliler hücum hatlarındaki manşet kalitesini artırarak kontrolü ele geçirdi ve maçı 3-1 kazandı.

• Yarı Final (Türkiye-Sırbistan): 2023 finalinin rövanşı

“

Final aşamalarına ev sahipliği yapan İstanbul, dünyanın dört bir yanından gelen voleybolseverleri ağırladı. Salon düzenlemelerinden sporcu konaklamalarına kadar her detayda dünya standartlarında bir performans ortaya kondu. Seyircilerin hınca hınç doldurduğu tribünler saha içinde adeta 7. oyuncu rolünü üstlendi.

niteliğindeki maçta Sırbistan ile karşılaşan Filenin Sultanları harika bir servis ve blok performansı koyarak rakibine set şansı tanımadı ve 3-0 ile adını finale yazdırdı.

• Büyük Final (Türkiye-İtalya): 6 Eylül'de İstanbul'da İtalya ile oynanan final, voleybol tarihinin en unutulmaz maçlarından birine dönüştü. Maçın ilk ve üçüncü setini alan İtalya karşısında geriden gelmeyi başaran milliler setleri 2-2'ye getirdi. Karar setinde 15-10'luk skorla üstünlük sağlayan Türkiye sahadan 3-2 galip ayrılarak üst üste ikinci kez Avrupa Şampiyonu oldu.

Kaptan Eda Erdem'in kritik anlardaki liderliği, Zehra Güneş'in file önündeki geçit vermez blokları ve Gizem Öge'nin manşetteki istikrarlı performansı beş setlik bu büyük finalin kazanılmasında temel rol oynadı.

Çifte Kupa ile Neler Başardık?

2026 sezonunda kazanılan bu iki dev kupa, Türk voleybolunu sadece bir dönemlik başarılı bir takım olmaktan çıkarıp dünya voleybolunda ekol ve dominant bir güç haline getirdi.

- Dünya Sıralamasındaki Zirve Perçinlendi: Hem VNL hem de Avrupa Şampiyonası galibiyetleriyle Türkiye, FIVB Dünya Sıralamasındaki 1 numaralı yerini açık ara farkla korudu.
- Üst Üste Şampiyonluk İstikrarı: 2023'te başlayan altın jenerasyon başarısının anlık bir çıkış olmadığı, sürdürülebilir bir sistem zaferi olduğunu tüm dünyaya kanıtladık.
- Organizasyon Gücü Tescillendi: Saha dışındaki kusursuz ev sahipliği sayesinde Türkiye ilerleyen yıllarda düzenlenecek Dünya Şampiyonası ve Olimpiyat elemeleri gibi dev organizasyonlar için en güvenilir adres olduğu gösterdi.
- Spor Kültüründe Dönüm Noktası: İki kupanın da getirdiği coşku, ülkede voleybola olan ilgiyi ve altyapı yatırımlarını tarihin en yüksek seviyesine çıkardı. Binlerce genç kız için Filenin Sultanları birer rol model haline geldi.

Brasili'da başlayan Makao'da Milletler Ligi kupasıyla taçlanan ve İstanbul'daki görkemli şampiyonlukla zirve yapan 2026 yılı Türk spor tarihinin altın sayfalarından biri olarak hafızalara kazındı.

Cesim ŞEKER
İnfaz ve Koruma Memuru
Ahlak T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

BİR FOTOĞRAF BİR HİKÂYE

ŞEHRİN KALBİNDE

Asırlık Sembol

İzmir'e yolu düşenlerin görmeden dönmediği yerlerden biridir İzmir Saat Kulesi. Konak Meydanı'nın tam ortasında, denize birkaç adım uzaklıkta yükselen bu zarif yapı, şehrin en bilinen simgelerinden biri olmanın ötesinde İzmir'in günlük hayatının da bir parçasıdır. İzmir Saat Kulesi, Sultan II. Abdülhamid'in tahta çıkışının 25. yılı anısına 1901 yılında yapılmıştır. Fransız Mimar Raymond Charles Perre'nin tasarladığı kule, 25 metre yüksekliğinde ve sekizgen şeklindedir.

Taşa İşlenen İncelik

Kuleye yaklaşıldığında uzaktan fark edilmeyen ayrıntılar ortaya çıkmaya başlar. Sekizgen kaidenin çevresindeki sütunlar ve sebiller, yapının en dikkat çekici bölümlerindendir. Saatlerin bulunduğu bölüm ise kulenin gövdesinden farklı bir incelik taşır. Dış yüzeydeki baklava dilimi kabartmalar, taşın yalnızca bir yapı malzemesi olarak kullanılmadığını aynı zamanda bir süsleme unsuru hâline getirildiğini gösterir. Kulenin dört cephesinde 75 santimetre çapında saatler bulunur. Saat mekanizmasının ise dönemin Alman İmparatoru II. Wilhelm tarafından hediye edildiği bilinir. Bu ayrıntı saat kulesinin yapıldığı dönemin dünyasına dair küçük bir pencere de açar. 20. yüzyılın hemen başında İzmir, Osmanlı İmparatorluğu'nun

önemli liman kentlerinden biridir. Avrupa ile ticari ve kültürel ilişkilerin yoğun olduğu şehirde yeni mimari anlayışlar ve teknolojiler de görülmektedir. Saat kulesi, bu değişimin taş ve mermerle anlatılmış en güzel örneklerinden biridir. Ancak saat kulesini asıl özel kılan mimarisinden çok İzmir'le kurduğu bağıdır. Konak meydanında bir süre oturup çevreyi izlediğinizde bunu daha iyi anlıyorsunuz. İşe gidenler, vapura koşanlar, fotoğraf çekenler... Herkesin yolu bir şekilde bu saat kulesinin önünden geçiyor.

Zaman Geçiyor Kule Hatırlıyor

1974 yılında meydana gelen depremde kulenin üst bölümü zarar görmüş ve saat depremin gerçeğeleştiği 02.04'te durmuştur. Daha sonra kule onarılmış ve saat tamir edilmiştir. Bu küçük ayrıntı yapının yalnızca geçmişten kalan bir eser olmadığını bu saatin İzmir'in yaşadığı değişimlere de tanıklık ettiğini gösteriyor.

İzmir değişiyor, insanlar gelip geçiyor, meydanın kalabalığı her gün yeniden oluşuyor. Ama kule 1901'den beri olduğu yerde durmaya devam ediyor. Belki de İzmir Saat Kulesinin güzelliği burada. Zamanı gösterirken İzmir'in zamanına da tanıklık ediyor.

9 EYLÜL

İZMİR'İN

Düşman İşgalinden Kurtuluşu

DEĞER

Şehrin DEĞER leri

Başkent ilan edilen Ankara'nın bu sığata uygun modern ve örnek bir şehir olması için cumhuriyet'in ilk yıllarında mimari alanda birçok yapı inşa edildi. Bu kapsamlı inşa çalışma öncesi Ankara Nazım İmar Planı için açılan yarışmayı Prof. Dr. Hermann Jansen'in projesi kazandı. Jansen'in planında yer alan şu anki Adalet Bakanlığı ana binası, tarihi dokusu ve ihtişamıyla ön plana çıkıyor.

1936-1939 yıllarında tasarlanıp inşaatı mimar müteahhit Bedri Tümay tarafından tamamlanan Adalet Bakanlığı binası, tüm kamu yapılarında olduğu gibi uzun koridorlar üzerine yerleştirilmiştir. Giriş katında bir merasim holü vardır. Binanın yan cepheden Güven Park'a bakan kuzey yönü Devlet Mahallesi'nin başlangıcını teşkil etmesi nedeniyle daha özenli ve nitelikli bir mimari anlayışla tasarlanmıştır. Betonarme iskeleti olan yapı, dışta Ankara taşıyla kaplanmıştır.

Adalet Bakanlığı Ana Binası

DEĞER

